

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak tretjek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Slovenski junak nadporočnik Mlakar.

Pridi sv. Duh!

Cvetje v naravi izginja, prikazujejo se prvi sadovi. V nežnosti se začenjajo in v zrelosti bodo končali. V tem času ljubeznive nežnosti v celi naravi obhaja sv. katoliška cerkev Binkošti, to je spomin onega dneva, ko je sv. Duh v podobi ognjenih jezikov vidno prišel nad apostole, ki so bili v neki jeruzalemski hiši z Marijo zbrani k skupni molitvi. Prišel je nad nje, da jih je tolažil in učil vse, karkoli je potrebno vedeti za življenje po božjih naukih. — „Tolažnik sv. Duh pa, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse, in vas opomnil vsega, karkoli sem vam rekel.“

Tolažbo je prinesel sv. Duh na zemljo. Tolažbo nam daje tudi sedaj, ako se k njemu zatekamo. Kdo bi dandanes ne potreboval tolažbe? Tolažbe potrebujejo naši vojaki na bojiščih, tolažbe potrebujejo tudi vsi, ki so ostali doma. Bili so časi, ko nismo razumeli, zakaj se naša zemlja imenuje solzna dolina. Saj je bilo povsod veselje, obilnost, razkošje, uživanje. Danes vemo, kaj se to pravi — „solzna dolina.“ Zares, polna je solz in krvi. In nihče ne more vlti v naša srca prave tolažbe, kakor sv. Duh, ki nam ga je obljubil naš Odrešenik, da bo nam prinesel tolažbo in mir.

V podobi razbeljenih, ognjenih jezikov je prišel sv. Duh nad apostole in je priproste ribiče spremenil v učene moše, ki so umeli in govorili jezike vseh ljudstev ter oznanjevali najtežje in najglobokejše nauke Kristusove vere. Mi prosimo sv. Duha, da pride v teh težkih časih tudi nad nas ter nas razsvetli s svojimi svetimi darovi, da bomo spoznali, kaj je prav, in se ogibali vsega, kar nam je v pogubljenje. Prosimo za dar modrosti, da bi vse prav spoznali in razsodili, kar nam pride nasproti, ter da bi izvolili dobro, opustili hudo in vse reči tako obrnili, da so Bogu v čast, nam v blagor; prosimo za dar razumnosti, da bi razodete resnice sv. vere prav razumeli ter se znali ogibati vseh krivih nauk, ki jih razširjajo tudi dandanes krivi preroki in protiverski hujskači; prosimo za dar sveta, da bi vselej izvolili v življenju to, kar Bogu dopače in je naši du-

ši v zveličanje, najsibode lahko ali težavno, prijetno ali zoperno, veselo ali žalostno; prosimo za dar moči, da bomo vse križe in težave, ki nam jih v tako obilni meri nalaga svetovna vojska, zavoljo Boga velikodušno prenašali, vojaki v strelskih jarkih, šibki otroci, žene in starčki v zaledju; prosimo za dar učenosti da bomo dobro in hitro spoznali, kar nam je potrebno za vsakdanje življenje, posebno pa da si bomo pridobili vse vednosti, ki so potrebne k zveličanju; prosimo za dar pobožnosti, ki človeško sree le po Bogu uravnava, da pri vseh svojih opravilih pred vsem na to misli, kako bi Bogu služil in vse njemu na čast storil; prosimo slednjič za dar strahu božjega, ki povzroča v nas, da se bojimo greha, razžaljenja božjega bolj, kakor vsega drugega na svetu.

Pridi sv. Duh, napolni sreca svojih vernih, s tolažbo in razsvetli in okrepi jih s svojimi svetimi darovi!

Slovenski junak Mlakar.

Poročnik Mlakar, o katerem smo zadnjič poročali, je radi svojih junaških činov postal znan po celi Evropi. Njegov drzen naskok in zavzetje trdnjave Casa Ratti popisujejo vsi listi ne samo v Avstriji, ampak tudi po drugih državah. Mlakar se je proslavil že pred zavzetjem utrdbe Casa Ratti. Dne 15. maja je pri postojanki Magna Seconda Posta (severno od gore Monte Koston) tekem odmora 10 minut, koji odmor je potreboval lastni artilerijski ogenj, skočil s sapersko patroljo iz lastnega jarka v 300 do 400 korakov oddaljeno sovražno zapreko in jo razstrelil. — Poročnik Mlakar je bil za svojo hrabrost izvanredno povišan za nadporočnika ter odlikovan z viteškim križcem Leopoldovega reda. To odlikovanje dobijo navadno samo višji častniki.

Prijatelj nam pošilja o nadporočniku Mlakarju sledeče podatke: Albin Mlakar je bil rojen dne 25. februarja 1890 na Planini na Kranjskem, Ljudsko šolo je obiskoval pri Sv. Marjeti niže Ptuja, kjer je bil njegov oče postajenačelnik.

Oče našega junaka, Stefan Mlakar, je rojen v Vrhlogi pri Slov. Bistrici in je sedaj star 64 let. Mati Albina je rojena Slovenka iz Uršnih sel na Dolenjskem. Kakor je oče zaveden Slovenec, tako je tudi mati navdušena za slovensko stvar. Družina je zelo verna in vrlo narodna. V družini občejuje samo

slovenski. A tudi junak Albin je zaveden Slovenec, in če pride med svoje, govori edino slovenski. Oče je znan kot vzoren čebelar.

Albin se je že odlikoval v bojih z Rusi. Ko je razstrelil nek most v Galiciji, ga je sovražni granatni strel skoro popolnoma zasul z zemljo. Komaj se je rešil in že so ga napadli trije kozaki. Branil se je z golim revolverjem in jih je tudi premagal, a sam je bil le nekoliko ranjen. V Voliniji ga je zadela sovražna krogla, ki pa je k sreči običala v knjigi Lenaujevih pesmij, ki jo je imel v žepu površne suknje. Iz Volinije je prišel kot ranjenec v bolnišnico. Nato je bil klasificiran za šest mesecev kot nesposobnega za vojaško službo. Ko pa je izbruhnila vojna z Lahom, se je prostovoljno oglasil, dasiravno še ni popolnno okreval. Bil je vedno na Tirolskem.

Na očetovem domu v Vrhlogi pri Slov. Bistrici gospodari brat Anton, ki pa služi sedaj kot črnovojnič pri 47. pešpolku v Mariboru. Drug brat, Simon, ki kmetuje v Leskovcu, župnija Črešnjevec, ima sedem sinov pri vojaki.

Kdor zaničuje kmečki stan, nima možgan.

Mladenka iz Savinjske doline nam piše:

Povsod, kamor človek pride, se ne sliši drugega govoriti, kakor o vojski. So gotovi ljudje, ki pravijo, da so vojske duhovniki krivi — draginje pa kmetje. Na take nespametne besede ni vredno odgovarjati. Pač pa je moj namen ta-le: Čitala sem, da nam je svetovano, naj bi ob nedeljah žele, kosile i. t. d. Gospodje! Vam, ki tako nasvetujete, prav odkrito povem, da o kmečkem delu toliko razumete, kot zajec na boben. Glejte! Lani jeseni smo pri nas, kakor tudi drugod, vsak večer delali do 11. ali 12. ure, ali sadje mučkali in prešali, turšico robkali, korenje in rečo obrezovali itd. Da, večkrat sve s sestrom celo do 2. ure ponoči turščovno žele. Letos pa vstajamo že ob 3. in 4. uri zjutraj; ob 10. uri, včasih ob 11. uri pa šele gremo spat. Kmet nima, kot drugi stanovi samo 8, 10 ali 12 delavnih ur na dan, ampak 18 do 20 ur, zafo si pa ne pustimo, da bi nas še kdo, ki ne pozna naših razmer, priganjal. Kdor pozna naše kmečke razmere, temu je itak dobro znano, v kakem mučnem položaju se nahajamo sedaj na kmetih,

Lahu kažemo pot na Laško.

Gorski topničarji nam pišejo iz južnega Tirolskega:

Polentarije sedaj poganjamo nazaj v njegovo deželo. Dostikrat Lah niti ne utegne vsega s seboj pobrati. Ujeli smo jih že veliko: na tisoče, cele procesije jih priženejo s fronte. Pa tudi topove smo jim že mnogo odvzeli in mnogo strojnih pušk. Porinili smo jih že precej daleč v njihovo deželo. Pokazati jim hočemo pot v njihove kraje. Tukaj v Tirolah nas je sedaj dosti Slovencev in mi slovenski fantje se tudi hočemo izkazati, da smo domoljubni junaki. Slovenski vojaki! Le s korajžo nad polentarije! Zmaga bo na naši strani. Upamo, da se bomo skoraj vračali kot zmagovalci v našo ljubo slovensko domovino. Sopki so nam obljubljeni. Ali so že vsajene cvetlice, iz katerih bodo naši sopki napravljani?

Prisrčne pozdrave pošiljamo slovenski gorski topničarji vsem Slovencev in Slovenkam: Fr. Lajh in Franc Petrovič od Sv. Marka, ter Ivan Kolenko od Sv. Marjete niže Ptuja.

Kako smo se polastili italijanskih jarkov.

Davorin Krajnc, doma iz Leskovca pri Ptuju, nam piše z južnotirolskega bojišča: Bilo je dne 20. maja, ko smo napadli italijansko polento. Res, Italijani so taki junaki, kakor jih

LISTER.

Pisma z južno-zapadne fronte.

Mi gremo naprej! Hura!

Jožef Založnik od 87. pešpolka, doma iz Sav. doline, opisuje naše prodiranje iz južnih Tirol na Laško sledeče:

Z Lahom star račun imamo, Dobro, zdaj ga poravnamo!

Dne 20. maja: Korakamo proti sovražniku. — Vsak stiska pesti vsled navdušenja in veselja, češ, prišel je čas, ko pokažemo sovragu, kaj smo mi, sinovi silne Avstrije, sinovi slovenske domovine. Prišel je svet trenutek, da maščujemo naše padle brate in kaznujemo sovražno zahrbtnost in nevaležnost. Povsod čuješ petje in vesele zvoke harmonike. Vsa sovražna črta je v ognju in dimu. Naše sveta ura je prišla!

Dne 21. maja: Ležimo pred sovražno bojno črto. Ponoči je naša artilerija ponehala. Ali komaj se zani, že prutilijo naše granate in padajo vedno go-

steje po laških glavah. Ob 7. uri zjutraj izpadejo naše hrabre čete iz svojih skrivališč ter po hudem boju zavzamejo sovražne postojanke. Polentar se je umaknil iz silno močnih kritij.

Dne 22. maja: Na strmem hribu je sovražnik posebno močno utrjen. Ima betonska kritja, močne kaverne, mnogobrojne strojne puške in stroje za metanje min. Hrib je s svojim strašnim orožjem podoban trdnjavi. Zjutraj se prične silna kanonada. Težke granate sekajo, betonska kritja se rušijo, težko kamenje, ostri kosi železa frčijo na vse strani. Vmes pa se čuje klepetanje strojnih pušk, silna eksplozija sovražnih min. Ob 11. uri so naši zavzeli zadnjo postojanko. Na stotine ujetnikov se vsuje po hribu, vsi veseli in srečni, da so rešeni silnega ognja. Lah pa se požene v divji beg, pustivši za seboj mnogo topov, med njimi več 28 centimeterskih, mnogo municije, konj in živeža. Strašen je pogled na zavzeto ozemlje. Velike jame, ena pri drugi, železni kosi granat, zlomljeno drevje, priče silne moči naše artilerije. Ob cestah ležijo mrtvi konji, razbiti vozovi, iz pogorišč se dviga smrdljiv dim.

Dne 23. maja: Korakamo za sovražnikom. Čez ogromne žičnate ograje smo prodrli, zavzeli močne naravne postojanke, sovražnika pognali čez gorovje. Krasen uspeh ravno ob obletnici vojne napovedi. Sedaj gremo naprej. Hura! Gorje Ti, sovrag, kazen se bliža! Tako nam pomagaj Bog!

kako se vsakdo trudi do skrajnosti, da bi vsaj za silo pravočasno opravil vsa dela.

Gospoda po mestih! Ako se Vam ne zamerim, Vam nasvetujem boljši pripomoček, kako bi se nam kmečkim ljudem pomagalo. Naj se ne dela samo z raznimi nasveti na papirju, ampak z dejanjem. Glejte! Vaše gospe naj vse kuharice in hišne iz službe odpušijo ter naj za čas vojne ta posel same opravljajo. Nadalje zapovejte, naj se gledališča in kinematografi zaprejo itd. Naženite pohajkovalce na delo!!! Kmečki človek res ne ve včasih kaj začeti, toliko je dela na polju, pri živini, v kuhinji itd. Da, ko bi vedeli poklicani ljudje, kaka potreba delavcev da je pri nekaterih hišah na deželi, bi menda mnogokaj drugega ukrenili. Pomanjkanja delavcev ni mogoče popisati. Pri nekaterih kmetijah je ena sama oseba pri hiši, bodisi sestra, mati ali žena in zraven pa mali otroci. Končno pa rečem: Kdor zaničuje revni naš stan, ta nima al' srca, al' nima možgan!

Bogati usnjarji in kmetove svinjske kože.

Nečavno je prosil kmet z Jelovca pri Kamnici pri vseh mariborskih usnjarjih, da bi mu vdotali 2 posušeni svinjski koži. A vsak je rekel, da nima časa za to delo, pač pa da obe koži rad kupi 1 kg po 2 K. Kmet je modroval: „Čemu neki hoče usnjar kože kupiti, če pa nima časa jih vdotali! Mari jih bo povodil?“ Kmalu je zvedel. Pri vratih zadnjega usnjarja sreča namreč ženo, ki je v cajni nesla usnje za par ženskih čevljev. Vpraša jo po ceni in ona mu žalostna pokaže na usnju napisano številko: 12 K 80 h in na podplatih napisano številko 17 K 20 h. In kmet je vedel, kakaj usnjar „nima časa“ za vdelovanje njegovih kož.

Dobro bi pač bilo, če bi se naprosila vlada, da se kmetom v tem oziru pomaga.

Ali je zeleno cepljenje trt brez gumijevih vezi uspešno?

Pred kratkim je nekdo v nekem ljubljanskem dnevniku priporočal, da naj se vinogradniki pri predstojem zelenem cepljenju trt mesto gumijevih trakov poslužujejo bombaža, češ, da je tako cepljenje tudi uspešno in da je v Dalmaciji sploh običajno.

Kolikor je podpisane iz lastnega potovanja po Dalmaciji znano, so Dalmatinci vezali doslej ravnotako kot mi le z gumijevimi trakovi. Če so vsled pomanjkanja tega vezila v zadnjem času segli tudi po bombažu, mu ni znano, a da bi bil uspeh ravnotako dober kakor pri vežnji z gumijevimi trakovi, je izključeno!

Zelenega cepljenja sem se učil leta 1892. Takrat smo kot gojenci o. kr. višjega zavoda za vinarstvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu cepili nek oddelek slavnoznanega poskusnega vinograda „pri črnem križu“ po tedaj novem, Goethejevem načinu, to je, zeleno cepljenje s pomočjo navadne koplucije, kakor je sedaj povsod običajno. Vezali smo z bombažem, ker gumijevih vezi takrat še ni bilo. Dan je bil solnčen in vetren. Drugi dan smo prišli v vinograd, in glej naše nemilo presenečenje. Večina cepičev je

ležala po tleh in le nekaj jih je prav klaverno viselo na odrezanih vršičkih podlag. Kako se je to zgodilo? Zeleni cepiči so se v solncu in vetru nekoliko usušili, postali so tedaj drobnejši, vez je odnehala in cepiči so odpadali na tla.

Zato lahko smelo trdim, da se z zelenim cepljenjem po Goetheju, kakor je pri nas sploh povsod običajno, ne da brez gumijevih vezi nič doseči!

Ta način zelenega cepljenja, ki ga je prvi priporočal H. Goethe, bivši ravnatelj mariborske vinarške šole, je postal šele od tedaj sloveč in obče navaden, odkar so se pričele rabiti gumijevе vezi.

Gumijevi trakovi so namreč prožni in zato tišči cepič na podlago tudi tedaj, ako se slednji nekoliko usuši. To je ravno velika prednost teh vezi, ki se ne da z nobenim drugim vezilom doseči.

Po Goetheju bi se dalo cepiti v zeleno brez gumija le tedaj, če bi rabili suhe cepiče, namreč cepiče iz lanskih mladik, ki jih je treba v tem slučaju od spomladne režnje spraviti noter do mesca junija tako, da ne odženejo. Vinarski nadzornik Kober je dosegel pred leti z uporabo takih cepičev za zeleno cepljenje prav dober uspeh.

Če pa rabimo zelene cepiče kot navadno, potem bi se znabiti dalo z bombažem (pavolo) rajšo s podobnimi neelastičnimi vezili doseči nekaj uspeha le pri drugih načinih cepljenja, zlasti pa pri cepljenju po ogrskem načinu. To je podpisani omenil že o priliki, ko je letos spomladi priporočal suho cepljenje trt.

Zeleno cepljenje trt je brez dvoma ogrskega izvora. Že leta 1833 je na Ogrskem izšla knjiga o vinarstvu, ki popisuje zeleno cepljenje trt, običajno v okolici Pečuha (Pecs) na južnem Ogrskem. Da niso takrat poznali še gumijevih vezi, je gotovo.

Ogrski način zelenega cepljenja je cepljenje v sklađ (precep, razkol). Podlaga se odreže kot po navadi za 6. do 7. listom od zgoraj in sicer kake 4 do 5 cm nad kolenčkom. Nato se jo z ostrim nožem razkollje noter do kolenčka. Cepič se prireže tako, kot pri suhem cepljenju v sklađ, tedaj po obeh straneh, blizu poč očesom, v obliki zagozde. Nato se zatakne cepič v precep podlage noter do kolenčka in vse se dobro poveže. Ker sedi cepič pri tem načinu cepljenja v nekakih vilicah (v precepu), ne more odpasti, čeprav postane vsled usušenja nekoliko drobnejši.

Zato se tudi bolj zlahka priraste kot pri cepljenju po Goethejevem načinu, to je pri kopluciji ali združenju.

Ogrski način cepljenja so pozneje zboljšali v obliki sedlanja, oziroma obrnjene sedlanja. Pri prvem se podlaga ne razkollje, temveč se precep izreže v obliki črke V, cepič se pa prireže v obliki zagozde kot po navadi. Če napravimo zarezo (precep) na cepiču in podlago obrežemo v obliki zagozde V, potem je to obrnjeno sedlanje. Tudi to dvoje bi se dalo uporabiti pri zelenem cepljenju brez gumijevih vezi.

Dalje bi bilo mogoče doseči nekaj uspehov pri vežnji z bombažem ali z rajšo s cepljenjem za kožo in še posebno s cepljenjem v piščalko, ki je neke vrste okulacija in ki je znano zlasti na Goriškem.

Uspeh bo pa pri vseh tukaj priporočenih načinih cepljenja tem boljši, čim bolj zrele cepiče bomo jemali, ker ti niso usušenju tako podvrženi, kakor mladi, bolj mehki cepiči. Da pa dober cepič za zeleno cepljenje nikakor ne sme še imeti bele svrži, to je v obče znano.

B. Skalicky.

Radič — izvrstna prašičja klaja.

V „Kmetovalcu“ objavlja ravnatelj Rohrman: Naša prašičereja trpi danes najbolj zaradi pomanjkanja potrebne močne krme. Kaj pomaga visoka

Kako je na koroški fronti?

(Izvirno poročilo.)

Polentarji so postali zadnji čas zelo nemirni in še posebno, ko se je bližal dan obletnice, ko so pokazali svoje verolomstvo, izdajalstvo in nezvestobo. Zelo jih peče vest in jih boli, da morajo še danes tam stati, kjer so lani mesca maja zadeli na nas hrabre, neustrašene in nepremagljive Slovence. Začeli so očitno kazati svojo težko vest s podvojeno jezo nad nami. Njihove vedne poizvedovalne patrulje in zrakovplovci so pričali, da se jim je zopet zbudila želja po naši lepi slovenski koroški zemlji ter da se pripravljajo na zopetnji napad in da bi vsaj dan obletnice njihove vojske obhajali na naši zemlji. Ali, ko so pa naše hrabre čete na Tirolskem začele prav pošteno udrihati po polentarskih hrbitih, jim je tudi zginila vsa korajža. Mislim, da se bo sedaj pričel prej pripravljati na beg, kakor pa za napad. Sedaj, ko so izprevideli, da z nami Slovenci ničesar več ne opravijo, so začeli izlivati svojo jezo s topovi na nas. Po cele ure včasih žvižga, tuli in treska, kakor da bi nastal sodni dan. Pa mi se ne ustrašimo, če bi tudi spustili polentarji vse peklenke duhove na nas. Zakaj? Ker nas čuvajo Jezus, Marija in angeli varih. Proti tem nima peklenka Italija zadostnih kalibrov. Zato pa menda tudi ni vojaka tukaj na naši fronti, da se ne bi vsak dan tem trem priporočil. Če se pa kateri preseli od nas v večnost, ga pa pokopljemo z

cena pri prašičih, če pa ne smemo pokladati doma pridelanega žita! Močna krmila, ki so naprodaj, so pa tako draga, da jih ni mogoče pokladati.

Na ta način mora propadati reja prasnet in pitanje prašičev. Zato nam tudi manjka prasnet in masti. Ako naj prašičerejo zopet popravimo, moramo imeti dovolj ječmena in turšice na razpolago. Pridelovati moramo pa tudi druga tečna krmila, ki so se izkazala v zadnjem času kot dobra krmila.

Tukaj sem spada tudi radič ali zelena cikorijska. Ta rastlina še ni tako znana, kakor zasluži, zato je potrebno, da je nakratko opišemo. Radič je važen, ker daje prašičem res zdravo, tečno in sočno zeleno klajo v poletnem času. Ta rastlina je dvoletna in rase pri nas semintja tudi divje. Ta divji ali samoraški radič se nabira kakor regvad za solato. Če ga pa sejemo na dobro obdelano in gnojeno zemljo, nam pa bujno rase in daje že prvo leto lahko po štiri bogate košnje sočnega in obilnega listja, ki daje izvrstno klajo prašičem. Drugo leto dobimo v zgodnji pomladi še eno košnjo, če ga nočemo pustiti za seme. Po tej košnji ga je preorati in prostor obdelati za kako drugo rastlino.

Radič, ki ga pridelujemo za prašičjo klajo, ni nič drugega, kakor vrsta cikorijske, ki se seje radi zelenih listov, ki dajejo izvrstno prašičjo klajo in prav dobro solato, zlasti za zimski čas in ki se odlikuje od prave cikorijske le v tem, da se ta cikorijska prideluje zaradi korenin. Prava cikorijska ima debelo in sočno korenino, podobno pesni korenini in se rabi za primes h kavi, če jo žgemo in zmeljemo. Radič ali zelena cikorijska ima pa bolj drobno in bolj lesnato korenino. Med obema vrstama je taka razlika, kakor med peso in mangoldom. Mangold je, kakor znano, pesna vrsta, ki se seje zaradi sočnih zelenih listov, ki dajejo prav dobro špinačo, pa tudi dobro klajo za prašiče.

Radič daje prašičem tečno in zdravo klajo, in zelo zdravo tudi zaradi svoje grenčice, ki upliva ugodno na želodec in na boljšo prebavo. Nekateri prašičereji hočejo celo vedeti, da se z radičem rejni prašiči bolj upirajo želodčnim boleznim in tudi pred nevarno rudečico, ker te grenke snovi v krmi odvračajo škodljiv upliv gliv, ki povzročajo to kugo. Seveda so to domnevanja, ki potrebujejo šele natančnih preiskav na živinozdravniških zavodih, preden se zamore izreči o tem kaka sodba. Gotovo pa je, da upliva radič s svojo grenčico ugodno na prebavo in da deluje nekako tako v živalskem želodecu, kakor različna grenka zdravila, ki jih dajemo pri slabi in težki njegovi prebavnosti.

Ker je radič samanasebi tudi tečna krma, ga je priporočati povsod, kjer se pečamo s prašičerejo. Da pa dobimo bogate košnje, ga moramo seveda skrbno pridelovati. Radič potrebuje tako skrbno obdelane in tako dobro gnojene zemlje kakor pesa ali pa druge zeljnate okopavine. Tudi mu je zemljo globoko obdelati, da zamorejo korenine globoko v zemljo. V tem oziru je radič podoben nemški detelji, ki dela tudi globoke in močne korenine. Sejati ga je pa v zgodnji pomladi; za setev ni jemati semena od cikorijske, ki daje navsezadnje, če se na široko poseje, več listja in manj korenin, torej ne od magdeburške, šlezijske ali kake take cikorijske, ampak od navadnega radiča, ki se seje tudi kot vrtna rastlina za zimsko solato. Seme radiča je enako semenu endivije, s katero je radič v najbližjem sorodstvu. Za 1 ha je treba 5—7 kg semena, za en mernik poseve torej dobrega pol kilograma. Tako seme se dobiva v prodajalnah za semena. Najbolje pa je seveda, če si pozneje potrebno seme sami pridelamo. Za letos je seveda ta setev zamujena, opozarjamo pa že sedaj na to, da naj se naši prašičereji za prihodnjo pomlad pravočasno pobrigajo za to setev, da bodo tudi na ta način pridelali kaj več prašičje klaje.

pri nas doma v proso postavljamo, Menda je Kador na nalašč take proti nam postavil, ker je mislil, da so alpinci močnejši kot smo mi Slovenci. Prvi dan smo zavzeli prve strelske järke in uplenili šest strojnih pušk, ujeli nekaj mož in častnikov, drugi dan pa smo imeli povelje zavzeti postojanke na hribu Kostozin, desno od Tridenta. V jutru ob 8. uri smo napadli Lahe z bajonet in takoj so bili že tudi drugi sovražni strelski jarki naši in potem še tretji. Uječi še smo podpolkovnika, majorja in 49 drugih častnikov, ter več tisoč mož; 4 strojne puške, 1 top in še 3 nove strojne puške, ki še hitreje pokajo, kakor navadne. Zato pa, slovenske žene in dekleta, lahko vidite, da še slovenski fantje in možje nismo izgubili poguma in ga tudi ne bomo. Pripravljani smo tudi dati življenje za dom in cesarja. Mislim, da bo laški Judež pomnil, kdaj je bila obletnica, kar nam je vojsko napovedal. Jaz se nahajam že od začetka na laškem bojišču. Pa sedaj je prišel čas, katerega smo komaj čakali. Ne smem pa tudi pozabiti na naše častnike, kateri so nam toliko korajže dali. Šli so namreč pred nami v boj. Takih častnikov je menda malo, kot pri našem slovenskem pešpolku števil. 87. Tudi pohvaljeni smo bili od generala in našega višjega poveljnika.

Pozdravljamo vas kakor tudi vse čitatelje in čitateljice „Slovenskega Gospodarja“: Dav. Krajnc, doma od Sv. Andraža v Leskovcu; Matevž Šantež z Jurkloštra; Ivan Čvetko, doma od Sv. Marka niže Ptuj.

vsemi častmi, kolikor nam je to pač mogoče. Pa tudi našim mrtvim junakom, ki so že pokopani, Lahri ne dovolijo pokoja. Tudi na te streljajo laški grdnji. In visokem hribovju, po katerem se vije naša bojna črta, stoji v ozadju fronte velika kapela, podobna majhni cerkvi. Okoli te kapele so grobovi naših padlih slovenskih junakov. Vsak ima svoj križ s svojim slovenskim napisom. Kakor smo že enkrat poročali v „Slovenskem Gospodarju“, so polentarji tudi to kapele izvohali ter streljajo na njo. Dne 21. maja so spustili vso svojo jezo na to kapelo in na pokopališče. Goste granate so letele na ta kraj, a hvala Bogu niso napravile nič škode na kapeli. Pač pa so grobovi bili izruvani od granat. Sveta jeza je pograbila naše vrle topničarje, ko so videli, kaj dela brezdušni Lah in pričeli so takoj svoje uničevalno delo. Oglasili so se naši 20 in 28 cm topovi ter peli Lahom trdo, smrtno pesem za plačilo njihovega grozodejstva. V par urah smo gledali pravo razdejanje na italijanski fronti. Laškemu verolomstvu, ki je brez primere v celi svetovni zgodovini, bomo kmalu napravili konec . . .

Prisrčne pozdrave ter zdrave ter vesele binkoštno praznike! Janez Sedlašek, St. Vid pri Ptuj; Martin Svenšek, St. Vid pri Ptuj; Jernej Podkrižnik, Morje pri Framu; Andrej Pešec, Bukovec pri Sv. Marku niže Ptuj; Jožef Horvat, Zabovec pri Sv. Marku niže Ptuj.

Ruska ofenziva se začela.

V nedeljo, dne 4. junija, so Rusi pričeli z ofenzivo proti naši fronti. Borba traja in velika srditostjo na bojni črti, ki je dolga 350 km in sega od Besarabije do Pripjet-močvirja. Najhujši sovražni pritisk je severno od Černovic, v kotu med Dnjestrom in državno mejo. Naši so se morali dne 5. junija pri kraju Okna (severno od Černovic) umakniti pred rusko silo za 5 km proti jugu v ugodnejše postojanke. Zelo srditi boji so tudi ob Strypi, pri Tarnopolu in v Voliniji. Na jugu hoče sovražnik prodreti proti Černovicam, na severu pa proti Lucku. Nekatera poročila pravijo, da imajo Rusi na fronti od rumunske meje do mesta Kolki ob Stryr (severno od Dubna) zbranih do dva milijona mož. Ker se Rusom prvi sunek vsled našega odločnega odpora ni posrečil, smemo upati, da Rusi s svojo ofenzivo, s katero hočejo razbremeniti Italijane, ne bodo uspeli.

Ruski uspeh pri Okni.

Vojni poročevalni stan piše: Samoumevno je, da vsaka velika ofenziva začetkoma doseže kak krajeven uspeh. Tako je prvi mogočen ruski sunek pri Okni ob Dnjestru popolnoma krajeven uspeh. Tukaj, kjer je bila ruska artilerijska priprava nenavadno temeljita, so naše postojanke porušili in razdrobili, žične ovire uničili in se le potem med velikanskimi izgubami udrl v našo prvo črto. Ondotne naše čete so dobile povelje, da se umaknejo na drugo, 5 km južno ležečo črto. Pustili smo tamkaj 16 starih topov. Ker so bili vzdani, jih nismo mogli rešiti in smo jih razstrelili.

Strahovito streljanje.

Iz Ogrskega poročaja, da se sliši streljanje z ruske fronte celo v dolino Ung, torej 200 km daleč. Streljanje mora biti strahovito.

Kako se Rusi bojujejo.

Iz vojnega poročevalnega stana se poroča: Značilno za rusko vojevanje je, da Rusi pripravijo svoje napade zelo temeljito z artilerijskim ognjem. Potem izvrši glavno nalogo njih infanterija, ki naskakuje naše postojanke srčno in hrabro. Zdi se, da imajo Rusi še močne in številne rezerve, kajti svojim ljudem ne prizanašajo niti najmanj. Na nekaterih mestih so skupina za skupino naskakovali po 10 do 12krat. Bitka še bo dolgo trajala, predno bodo izrabili svoje rezerve in vojno gradivo. Sovražnikove izgube so izredno velike. Na nekaterih točkah je naša artilerija Ruse kar na kupe pokosila.

Dva milijona Rusov.

Vojni poročevalec „Pester Lloyd“ piše, da imajo Rusi proti naši blizu 400 km dolgi fronti za sedanjno ofenzivo pripravljenih najmanj 2 milijona mož.

Voditelj nove ofenzive.

Piše se, da vodi sedanjo ofenzivo proti nam francoski general Pau.

Kako je sedaj na Poljskem.

Janez Hlebič, doma od Sv. Križa pri Mariboru, nam piše dne 27. maja iz Przemysla:

Nahajam se v svetovnoznani trdnjavi Przemysl. Kmalu bo leto, ko je padla ta mogočna trdnjava našim nazaj v roke. Veliko veselje je takrat zavladalo med nami. Spominjali se bomo tega dneva, to je dne 2. junija, slovesno tudi tukaj.

Ko smo prvič dobili „Slovenskega Gospodarja“ semkaj, smo se kar trgali zanj. Sedaj smo šele videli, kaj nam je domači slovenski časnik. Dosedaj smo bili kakor odrezani od sveta. Pa je tudi vreden naš ljubljenski „Slovenski Gospodar“, da se ga podpira; saj vendar prinaša razne novice iz domačega kraja, pa tudi točna bojna poročila, posebno pa nas zanimajo dogodki naših junakov na laškem bojnem polju. Imenitno si jo tudi pogodil, „Slovenski Gospodar“, ko si zastran grdega, nemoralnega življenja nekaterim možem in ženam bral levite. Mi pa se bomo potrudili, da bomo zvesto služili cesarju in ljubi domovini, pa tudi Bogu verno, da nas bodo naše dobre mamice z veseljem in radostjo sprejele, ko se vrnemo, ako Bog da, domov.

Poljska je kaj lepa dežela. Delal bi ji krivico, ako bi rekel, da so Poljaki leni za delo, kakor smo to slišali. Imajo lepo-objejano polje; posebno rž je silno lepa, pa tudi živino imajo lepo, posebno holandsko pleme je kaj čedno. Pač pa je tukaj še vse bolj drago kot v Mariboru. Tako n. pr. stanč 1 liter mleka v Lvovu 1 K, 1 kg mesa pa 8 K, vino sploh ni za kupiti. Videli smo mnogo sveta tudi zunaj Galicije, n. pr. v Rusko-Poljski in v Voliniji. A kaj več pisati ni dovoljeno, ker bi nam pismo vojaška cenzura pristigla.

Srčne pozdrave pošiljajo: Mayer Janez iz Svečine, Ivan Zupanc in Anton Kovač, četovodje; desetnika Jurij Lešnik iz Maribora, Karl Krajnc, iz Dobrne; Jožef Spindler od Sv. Ane na Krembergu, Frano Kump iz Sovjaka pri Sv. Juriju na Ščavnici, Janez Hlebič od Sv. Križa pri Mariboru, Franc Lep

iz Selnice ob Dravi, Karol Božič iz Lučan, predmostri: Marjet Katič iz Laškega trga, Jožef Premšek od Sv. Marjete na Dravskem polju, Pavel Domadenik iz Hoč, Lenart Drašak od Sv. Lenarta v Slov. gorici, Alojz Farazin od St. Ilja v Slov. gor., Jakob Koželj iz Metlike, Jakob Doberšek iz Loč, Alojz Novak iz Vrhnike, Frane Govedič iz ptujske okolice in Valentin Lorbek.

Italijansko bojišče.

Odkar je izšla zadnja naša številka, smo dosegli velike uspehe na italijanskem bojišču. Zavzeli smo razven drugih utrdb prevažni laški trdnjavi Asiago in Arsiero. To se je zgodilo dne 30. maja, a Kadorina se si do danes ni upal te izgube javiti italijanskemu ljudstvu.

Od tega časa sem se vrši naše prodiranje na italijanskem bojišču mirnejše. In to po naši lastni volji. Ako bi hotelo italijansko armadno vodstvo in čas se sklepati iz tega, da ne moremo več naprej, se bodo tudi v tem oziru bridko prevarili. Hitrost našega prodiranja smo morali zmanjšati, da uredimo vsa opravila v ozadju, kakor je zgradba novih cest, dovoz živil, municije itd., ter da damo odmor tudi našim četam, ki so po takih naporih potrebni počitka, ter jih usposobimo za nove velike čine. V napadnem prostoru stoji sedaj proti nam glavna sila italijanske armade, kolikor ni vezana na primorsko in koroško fronto in na nenapadene dele tirolske fronte. Za napad na glavno italijansko moč se je treba skrbno pripraviti.

Asiago in Arsiero padla.

V torek, dne 30. maja, sta se trdnjavi Asiago in Arsiero udali avstrijski vojaški sili. Naši so v obeh mestih uplenili obilo vojnega gradiva. Z zavzetjem teh dveh trdnjav so prišle v naše roke velevažne postojanke. Trdnjavska veriga, ki brani vhod v veliko italijansko ravnino, je pretrgana.

Asiago je manjše mesto z približno 4000 prebivalci in leži v dolini reke Assa. Od Asiago do mesta Bassano, kjer se pričinja velika italijanska ravnina, je približno 18 km. Okolica mesta Asiago je zelo pušča in nerodovita. Arsiero pa leži v rodoviti dolini reke Astico. Od tega mesta je še samo 5 km do široke ravnine. Arsiero šteje 6000 prebivalcev.

Kje stojijo naše čete?

Naš III. armadni zbor, ki je zavzel Asiago, se je pomaknil od mesta še dalje proti jugu in severozahodu ter je severozahodno od mesta zavzel dvorišče Mandriele ob državni meji. Izhodno od Asiaga stojimo sedaj na višinskem grebenu, ki je oddaljen 3 km od mesta in odkoder je še kakih 14 km do globoke lombardijske ravnine. Pri Arsieru, kjer stojijo prestolonaslednikove čete, smo se pomaknili zadnje dni tako daleč naprej, da imajo naši samo še do 4 km hoda do imenovane ravnine. Tukaj smo zavzeli važne utrdbne Monte Corbin, Monte Cimone, Tresche in Cesuna (na višinah med Arsierom in Asiagom). Jugozahodno od Arsiera so si naši priborili prehod čez reko Pozina ter so se utrdili na višinah južno od reke. Od naše črte pri Pozini do lombardijske ravnine in do trdnjave Schio je 10 km. Na črti Arsiero-Pozina se Italijani krčevito branijo in mestoma srdito napadajo naše postojanke. Zahodno od Pozine prestopi bojna črta pri 2238 m visoki gori Pasubio državno mejo in gre v jugozahodni smeri do mesteca Chiesa, ki leži na južnem Tirolskem v dolini Valarise (5 km od državne meje), katera se pri Roveretu izliva v Adizo. Od Chiese gre fronta zopet v severozahodni smeri čez Zugno Torto (10 km od državne meje) proti Adizi in od tam dalje proti zahodu.

Veliko število ujetnikov. — Naš plen.

Od začetka našega napadanja v južnih Tirolah (15. maja) do 4. junija so naši ujeli okrog 40 tisoč Italijanov, med temi 888 častnikov. Uplenili pa smo 304 topov in blizu 200 strojnih pušk. Samo dne 3. junija je prišlo nad 5600 Lahov v naše ujetništvo. Ker se je posebno zadnje dni število ujetnikov izvanredno pomnožilo, značaji, da ne mirujemo popolnoma in da so boji naših čet uspešni.

Strašni naši topovi.

Karol grof Scapinelli piše z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana: O naših napadih na pas italijanskih trdnjav se mi je poročalo: Italijani so vedno računali z našim napadom. Vedeli so celo, v kateri smeri bodo napadli naši. Zahvaliti se moramo strašnemu učinkovanju naših topov, da kljub temu niso mogli vzdržati našega prvega napada. Natančno so zadevale naše krogle italijanske jarke, naša pehota je napadala vedno v pravem trenutku in je udrla s prvim nastopom v sovražne postojanke. Kljub veliki hrabrosti italijanske pehote ni vzdržala našega navalava, kar dokazuje, da naša pehota prekaša italijansko, katere podobne napade je vzdržala že pri

Soči celo leto. Italijani so upali, da se bo pozneje med našim napredovanjem znižala sila c. in kr. čet. Nemogoče se jim je zdelo, da bi moglo ostati naše topništvo, posebno težki topovi, na strani pehote glede na tozadevno ozemlje in ker slove italijanske tehnične čete po celem svetu in vejo natančno, kako se popolnoma poderejo ceste in mostovi v prelazih gora. A naše izkušnje so omogočile, da je bilo naše topništvo vedno pravi čas na svojem mestu; naši poljski in gorski topovi so vedno sledili pehoti; tudi težki topovi niso veliko zaostajali. Složno delovanje vseh naših čet, njih obhudovalja vredno delo, njih velike izkušnje v vojskah na gorah so omogočile, da smo dosegli tako velike uspehe.

Moč italijanskih bojnih sil.

Z dobro poučene strani se poroča o moči bojnih sil, s katerimi Italija trenutno razpolaga. Armada obstoji, ali bolje rečeno, je obstojala iz 1.200.000 dobro izvežbanih čet. Od teh se jih mora pa najmanj 300.000 odšteti (mrtvi, ranjeni, bolni in ujeti), 50.000 mož je v Afriki, 66.000 v Valoni, 100.000 kot rezerve v Siciliji in južni Italiji, to je skupno 500.000 mož, ki odpadejo za bojišče. Proti avstrijski ofenzivi ima sedaj Italija samo 700.000 dobro izvežbanih mož, ki so razdeljeni ob celi bojni črti. K temu pride še 800.000 do 1.000.000 mož, ki so le malo ali pa prav nič izvežbani. Tudi topov imajo Italijani razmeroma malo, a posebno primanjkuje težke artilerije in konj.

Bog je varoval naše čete.

Z južnega Tirolskega se nam piše:

Kakor se človeku milo stori ter poln veselja stisne roko dragemu tovarišu, ki ga obišče v tujini, ravno tako se razveselimo slovenski vojaki vsake številke „Slovenskega Gospodarja“, ki nas kot zvest tovariš obišče v strelskih jarkih. Naš priljubljeni list nam prinaša novice iz domovine, mi mu pa poročamo z bojišča. Sedaj s ponosom poročamo vsem prijateljem, da smo že v sovražni deželi. Preko italijanskih trupel so naši hrabri slovenski vojaki udrl v Italijo. Gotovo ni samo naključje, da smo ravno na obletnico vojne napovedi predrl bojni črto in pognali kletega sovraga preko meje. Veliko število ujetnikov, vojnega materijala, topov in strojnih pušk je moral stric polentar neprostovoljno pustiti. Ključno so korakali vojni ujetniki mimo naših postojank. Marsikateri Lah si je gotovo vse drugače predstavljaval vhod v „neodrešene“ dežele. Res, obhudovalja vredna je odločnost našega vojaka. Obenem moramo reči, da je Bog varoval naše čete vseh nesreč. Le malo jih je, ki so v osvobodilnem boju za ljubo domovino položili glavo k večnemu počitku. In duh njihov je splaval v neskončne višave, kjer pri Bogu uživajo plačilo svojega truda. Spomin njihov je zapisan v zgodovini našega polka na veke. Vas pa, dragi v ljubi domovini, ki tudi prenašate bridkosti vojne, naj z upom navdaja misel, da se vsi borimo za obstoj naše avstrijske in slovenske domovine. In v tem boju moramo zmagati. Slovenske žene in dekleta! Mi v bojni črti čutimo z Vami Vaše napore in težave, upamo pa, da nam Bog kmalu odvzame vojno šibo. Upamo, da bo kmalu zasvetila zvezda ljubega mira, ki bo pripeljal drage in ljube nazaj v domačo hišo.

Vsem znanim pošiljajo pristrčne pozdrave: Alb. Planince, iz Tržiča na Kranjskem; Ivan Sakešek, od Novcevkve pri Ptuj; Jožef Planinec iz Vidma p. Krškem; Pavel Planinec iz Koprivnice na Štajerskem in Jožef Planinec iz Brežic ob Savi.

Velika pomorska bitka.

Med Angleži in Nemci se je odigrala v noči od dne 31. maja na 1. junij velika in srdita pomorska bitka pri Skageraku ob severnozahodni strani Danske. Udeležilo se je bitke od nemške strani 45 velikih vojnih ladij, od angleške strani pa 64, zraven pa še veliko število torpedovk, torpedovskih rušilev in podmorskih čolnov, tako da lahko s mirno vestjo rečemo, da je bilo na bojišču okoli 200 ladij. Angleži so izgubili, kolikor je dosedaj znano, gotovo nad 15 ladij in okroglo 9000 mož, Nemci vsaj 9 ladij, koliko moštva, se ni razglasilo. Angleška izguba na ladjah ni samo na številu ladij večja, ampak tudi po njih velikosti; kajti potopljene angleške ladje so merile okroglo 150.000 ton, nemške okrog 25.000 ton. Bitka je ostala neodločena, angleško in nemško vojno brodogje se je po bitki lahko mirno in nemoteno vrnilo v svoja zavetja. Nemce navdaja veliko veselje in navdušenje, ker se jim je posrečilo zadati močnejši angleški mornarici tako velike izgube.

Začetek bitke.

Ker se je zadnji čas angleško brodogje večkrat prikazalo ob južni norveški obali, je dne 31. maja odplulo nemško brodogje v dansko-norveško vodovja, da prisili Angleže v bitko. Ob starih popolnih sta se sovražnika zapazila pri Skageraku. Angleži so se

prikazali najprej s kakimi štirimi majhnimi križarkami. Nemci so jih takoj začeli zasledovati. Angleži so se umikali proti severu. Ob pol 6. uri zapazijo Nemci dve večji sovražni skupini ladij, ki sta najprej vozili v izhodni smeri, potem pa jo krenili proti jugu. Nemške križarke so se sovražniku približale do kakih 15 do 13 km in so vozeč proti jugu in jugoizhodu začele obstreljevati sovražnika. Namen angleškega brodovja je torej bil, da bi zaprlo nemškim ladjam pot v domače luke. Nemci so morali to sovražnikovo nakano zabraniti ter si narediti prosto pot proti jugu. To se jim je tudi posrečilo.

Razvoj bitke.

Prvi strelji so se izmenjali s težkimi topovi in visoki vodeni stolpi so se dvigali vsenaokrog. V boj je bilo skrajno zapleteno od obeh strani le manjše število ladij. Toda polagoma je prihajala pomoč. Tekom prvega boja sta bili uničeni dve angleški bojni križarki in en rušilec. Po polurnem boju se je pojavilo od severa sem pet novih angleških ladij. Kmalu nato je nemška glavna moč posegla v boj. Sedaj jo je Anglež takoj krenil proti severu. Onih pet ladij se je priključilo angleškim bojnim križarkam. Angleži se je v najhitrejši vožnji skušal umakniti nemškemu učinkujočemu ognju in tako čelo nemškega brodovja obrniti proti izhodu. Nemško brodovje je sledilo sovražnikovim vožnjam, vozeč kar najhitreje. Tekom tega boja so uničili Nemci eno angleško križarko ter dva rušilca. Oddelek nemških linijskih ladij, ki je stal najbolj zadaj, zaradi svojega stališča v tem času še ni mogel poseči v boj. Kmalu nato se je od severa pojavilo iznova nad 20 angleških linijskih ladij najnovejše gradnje. Ker je čelo nemške črte od časa do časa prihajalo v ogenj od obeh strani, se je črta preokrenila proti zapadu. Istočasno so Nemci zastavili v napad brodovja torpedovk, ki so napadala z odličnim pogumom in vidnim uspehom, včasih celo po trikrat zaporedoma. V tem boju so Nemci uničili eno angleško veliko bojno ladjo, dočim je moralo biti celic vrste drugih težko poškodovanih. Pomorska bitka proti angleški premoči je trajala do teme. Ko se je stemnilo, so manjše skupine nemških ladij zopet začele napadati sovražnika. Celo noč so se vršili spopadi. V nočnem boju so se vršili boji s križarkami in številni napadi torpedovk. V teh bojih sta bili uničeni dve veliki angleški križarki, dve manjši križarki in najmanj 10 sovražnih rušilcev, po nemški čelni ladji sami šest, med njimi obe popolnoma novi ladji-vođiteljici rušilcev „Turbulent“ in „Tipperary.“ Hrup je bil grozen, da se ne da popisati. Brodovje starejših angleških linijskih ladij, ki je prihitelo od juga sem, je dospelo šele dne 1. junija zjutraj na bojišče. Toda kmalu je zopet krenilo v stran, ne da bi bilo napadalo ali tudi le prišlo bližje nemški glavni sili. Ko je začela vstajati jutranja zarja, so se nemške in angleške ladje, ne da bi nadaljevale boj, po izgubile v svoja navadna pristanišča.

Nemci priznavajo, da so izgubili križarke „Pomern“, „Wiesbaden“, „Frauenlob“, „Elbing“, pet torpedovk in en podmorski čoln.

Nemškemu brodovju je poveljeval podadmiral Scheer, ki ga je cesar sedaj po bitki povišal v admiral; angleškemu brodovju admiral Jellicoe. Poveljnika prednjih stražarskih in poizvedovalnih ladij, ki so najprej trčile skupaj, je bil na nemški strani podadmiral Hipper, na angleški strani pa admiral Beatty.

Pomen bitke.

Kakor smo že rekli, ta bitka v svetovni vojski ni dovedla do nobene odločitve, kajti nobeden izmed obeh sovražnikov ni uničen. Vsekakor pa so velike angleške izgube zelo škodile angleškemu ugledu ter povzdignile glas mlade nemške mornarice. Posebno v nepristranskih državah se bo mnenje o nepremagljivosti angleškega brodovja zelo spremenilo, seveda na škodo Angležev. Nemci kajpada vriskajo od navdušenja vsled svojih uspehov. Njih ponos in zaupanje na lastno brodovje se je mogočno povečalo. Celo drugače na Angleškem. V Londonu je bilo razburjenje, ki je nastalo vsled poročil o pomorski bitki, nepopisno. Ljudstvo skušajo pomiriti s tem, da zatrjujejo, da se bodo izvršile velike spremembe v admiraliteti.

Pred Solunom.

Na bojišču pred Solunom se pripravljajo na obeh straneh na bitko. Bolgari so severoizhodno od Soluna udrli na grško ozemlje in korakajo proti mestu Seres in Kavala ob Egejskem morju. Črčija je sicer ugovarjala, a ker trpi Angleže in Francoze na svojem ozemlju, tudi Bolgarom in Avstrijeem ne more braniti pohoda v svojo deželo. V prostoru ob reki Vardar se že vršijo manjši boji med četversporazumovimi četami in našimi. Četversporazum je baje že spravil vso srbsko armado, ki šteje nad 100.000 mož, pred Solun. Celo nekaj portugalskih oddelkov je došlo Angležem in Francozom na pomoč. V Solunu rabijo Angleži in Francozi silo. Proglasili so nad mestom obsedno stanje ter pri vseh uradih odstavili grške in nastavili svoje uradnike. Tudi v drugih zasedenih krajih so upeljali v vseh uradih strogo nadzorstvo.

Nemški kancelar o miru.

V nemškem državnem zboru je nemški kancelar Bethmann-Hollweg dne 5. junija govoril tudi o miru in rekel:

„Pred pol letom, dne 9. decembra, sem tukaj na podlagi našega vojnega položaja prvič govoril o naši pripravljenosti za mir. To sem lahko storil z zaupanjem, da se bo položaj zanaprej še bolj izboljšal. Razvoj je potrdil moje zaupanje, napravili smo nove korake naprej. Na vseh frontah smo močnejši kot poprej. Če sem takrat spričo razvoja lahko izrekel, da smo pripravljeni za mir, tedaj mi tega ni treba obžalovati, čeprav naša ponudba pri sovražniku ni imela nobenega uspeha. Kasneje sem proti nekemu ameriškemu časnikarju rekel, da bi posredovanje za mir moglo imeti uspeh le tedaj, če bi je vodili državniki vojujočih se držav na temelju vojnega položaja, kakor ga kaže vojni zemljevid. To pa je nasprotna stranka zavrnila. Vojnega zemljevida nečesto priznati. Upajo, da ga bodo izboljšali. Med tem pa se je vnovič izpremenil v našo korist. V ta zemljevid smo mi začrtali predajo Kut el Amare, poraze in krvave izgube Francozov pri Verdunu, neuspeh ruske ofenzive v marcu, mogočno prodiranje naših zaveznikov proti Italiji, utrditev črte pred Solunom in v teh zadnjih dneh smo s slavečim in hvaležnim srem doživeli pomorsko bitko pri Jütlandiji (Skageraku). Tako je vojni zemljevid zopet predrugačen. Sovražniki bi si pred njim radi zatisnili oči. Potem moramo in bomo in hočemo boj nadaljevati do končne zmage. Mi smo svoje storili, da bi pripravili pot k miru. Sovražniki so nas odbili s sramoto in krohotom. Za to bi bilo vsako naše nadaljnje govorjenje o miru, ki bi ga mi začeli, ničevno in škodljivo.“

Lord Kitchener utonil.

Angleško mornariško poveljstvo javlja, da je zadel angleška vojna ladja „Hampshire“ v noči od 5. na 6. junija zahodno od Orknejskih otokov ob severo-izhodni angleški morski obali na mino, ali je pa bila zadeta od torpednega strela in se je potopila. Na krovu potopljene vojne ladje se je nahajal angleški vojni minister lord Kitchener s svojim štabom. Nameraval se je podati v Rusijo. Čeprav so bile takoj odposlane ladje na dotično mesto, ni veliko upanja, da bi bila ostala pri življenju katerakoli oseba imenovane vojne ladje.

Lord Kitchener je bil eden najslavnejših angleških generalov. Leta 1896 je užugal z orožjem in krutostjo pri Omdurmanu v južnem Egiptu armado Sudancev, ki so prodirali pod poveljstvom Madija proti Egiptu. Znan je tudi iz angleško-burske vojske kot brezobziren in surov vrhovni poveljnik angleške armade. Njemu se ima Anglija zahvaliti, da sta prišli obe južnoafriški državi Oranje in Transval pod angleško oblast. Začetkom sedanje vojske je postal angleški vojni minister.

S potopom vojne ladje „Hampshire“ je zadel Anglijo tudi nov in huč gmotni udarec, kajti ladja je bila novodobno zgrajena vojna ladja, dolga 137 in široka 21 metrov. Oborožena je bila s 30 topovi. Od posadke, ki je štela 655 mož, ni bil nihče rešen.

Šukri-paša umrl.

Dne 5. junija je umrl v Carigradu znani turški general Šukri-paša, branitelj Odrina v zadnji balkanski vojski leta 1912.

Juanšikaj umrl.

V Pekingju, glavnem mestu Kitajske, je dne 5. junija umrl v starosti 61 let predsednik kitajske ljudovlade ali republike, Juanšikaj. Leta 1913 so kitajski knezi in drugi mogotci odstavili kitajskega cesarja in proglasili kitajsko cesarstvo za ljudovlado. A istočasno je bil cesarjev minister Juanšikaj proglašen za prvega predsednika nove kitajske ljudovlade. Kot preustrojitelj Kitajske v političnem, gospodarskem in v vojaškem oziru se je izkazal Juanšikaj tako sretnega, da so ga decembra lanskega leta proglasili za cesarja kitajske države. Ker so pa temu ugovarjale Anglija, Rusija, zlasti Japonska, je Juanšikaj odklonil mu ponujeno cesarsko krono in se ni hotel javno proglasiti za cesarja. Juanšikaj je bil katoličan in katoliški cerkvi zelo prijazen in naklonjen, da, še več, katoliško cerkev je tako čislal in jo podpiral, da so ga smatrali za katoličana. Z Juanšikajem je izgubila katoliška cerkev na Kitajskem zaščitnika neprecenljive vrednosti.

Slovenske žrtve za domovino.

— Franc Cverlin. Sladkagora: V neki bolnišnici na Češkem je pretekli teden umrl mladenič Franc Cverlin. Bil je v vročih bojih v Galiciji precej dolgo; bil je ranjen in moral je v bolnišnico na Češko. Vedno je pisal svojim, da se še vidijo, a nje-

gove želje se niso izpolnile. Rajni, ki ga je zelo veselil uk, se je dal vpisati v Maribor v vinorejsko šolo, ali njegovi upi so bili po vojski strti. Počivaj v miru, dragi Franček! Enkrat se pa vidimo tam nad zvezdami!

— Pavel Hajnžič in Lenart Ploj. Sv. Benedikt v Slov. gor.: Iz južnega bojišča smo dobili žalostno vest, da je tam dne 24. majnika umrl vsled ran po celem telesu prizadetih mu od sovražne granate, Pavel Hajnžič od 20. bataljona poljskih lovcev. Ob Dnjestru je bil lani ranjen v pleča, na južni meji ga je sedaj smrt dohitela. Vsi daleč naokoli, doma in v sosednjih farah, so ga poznali in spoštovali. Saj nam je s svojimi tamburaši, od katerih sta dva že pred njim šla z bojišča v večnost, napravil marsikatero veselo uro in kot izvrsten muzikant z veselimi poskočnicami marsikateri poročni par zvalil v zakonski jarem. Bil je duša, tukajšnjega tamburaškega društva. Rad je bil vesel, rad je pel, zato ga je pa tudi vse rado imelo, kot marljivega in zanesljivega delavca in razumnega viničarja vse spoštovalo. Vest o njegovi smrti nas je vse globoko pretresla. Škoda našega Paulija! Padli zapušča ženo in 4 male otročiče! — Na laškem bojišču je umrl že lani (a izvedeli smo še le letos) Lenart Ploj iz Bačkove. Zadet je bil v glavo. Zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke. Na svidenje nad zvezdami!

— Franc Ratej. Naš prijatelj Anton Hren nam poroča iz Konjice: Po dolgi in zelo mučni boleznici mirno v Gospodu zaspal vrli mladenič Franc Ratej iz Perovec pri Konjici a. h. Služil je pri mornarjih in se je tam močno prehladil in sedaj je prišel domov iskat zdravja. Namesto zdravja je našel le kruto smrt. Dne 1. junija smo ga spremili k zadnjemu počitku. Počivaj v miru v domači zemlji!

Oddaja živine.

Iz Gradeca smo glede nakupovanja živine za graški živinoprometni zavod na Slovenskem Štajerskem dobili še sledeče podatke:

Nakupovanje in odpošiljanje živine je organizirano po okrajnih glavarstvih. Za mesec junij se morajo v posameznih slovenskoštajerskih glavarstvih oddati sledeče število goveje živine: Celje 1130 glav, Konjice 500, Lipnica 1464, Ljutomer 350, Maribor 1300, Ptuj 980, Mozirje 200, Račgona 395, Brežice 600 in Slovenjgradec 900. Nakladala se bo živina na sledečih železniških postajah: Smarje, Laško, Celje, Zalec, Poličane, Lipnica, Wildon, Križevci, Rače, Ruše, Maribor, Pesnica, Ormož, Ptuj, Rečica, Cmurjek, Brežice, Rajhenburg, Sevnica, Slovenjgradec, Šoštanj in Marenberg.

Za vsako okrajno glavarstvo je določen poseben zaupnik, ki prevzema od nakupovalcev živino in jo izplačuje. Za Slovenski Štajer so imenovani sledeči zaupniki: Rebeušek za Celje in Mozirje, Fr. Kočvar iz Središča za Ljutomer in Ptuj, Josip Kirbiš za Maribor, Fr. Druškovič za Brežice, Hollriegl za Konjice, R. Fluck za Račgona in J. Kramer za Slovenjgradec.

Nakupovalci po občinah morajo ta mesec nakupiti od zahtevanega števila goveje živine približno 30% volov ter 70% krav, bikov in telic. Nakupovalcem je strogo naročeno, da smejo nakupovati samo kljavno živino, to je tako, ki ni sposobna za plemo. Nakupovati se tudi ne smejo telice pod 2 1/2 leta stare, biki pod dvema letoma ter krave, ki dajejo brezdomno na dan 4 litre mleka ter take, ki so več kot 3 mesece breje. Če torej imaš samo krave v hlevu in dokažeš, da daje vsaka vsaj 4 l mleka, ti jih ni treba oddati. Navodilo za nakupovalce pravi nadalje, da tam, kjer so v hlevu vprežni konji, vprežni biki ali voli, stari manj kot 2 1/2 leta, se sme odvzeti (nakupiti) tudi starejše vprežne vole, ako so isti tako rejeni, da so sposobni za klanje.

Važna je naloga županova pri oddaji živine. Okrajna glavarstva so naročila županom, da morajo iti nakupovalcem na roko s tem, da jim nazonajo, kdo more v občini oddati kako živino, ter sam ali po kom drugem spremljati nakupovalca po občini. Ako med nakupovalcem in prodajalcem ne pride do sporazumljenja in bi se poslednji n. pr. iz gospodarskih oziror branil oddati zahtevane vprežne vole, odloči župan sporazumno z nakupovalcem, ali se voli odvzamejo ali ne. Župan ima torej nalogo, da varuje koristi svojih občanov, da se komu ne bo godila krivica.

Važno je tudi, da se odslej ne bo pri posameznem živinčetu odtegnilo 25 kg od žive teže, ampak 5 odstotkov od skupne teže. Če n. pr. tehta tvoja telica 350 kg, se ti sme odtegniti samo 17 1/2 kg. Če pa tehta vol 800 kg, pa se sme odtegniti 40 kg. Živina, ki pošteno nakrmljena ne tehta 300 kg, se ne sprejme. Živinorejec ima pravico, da zahteva, da se živina tehta pri najbližji tehtnici. Če n. pr. proda kmet od Sv. Antona v Slov. gor. par volov, se naj isti tehtajo že kar pri Sv. Antonu ali pa pri Sv. Trojici in ne na Pesnici, kjer se bodo nakladali. Vsaka glava živine se mora posebej tehtati. Nakladanje živine je po celi deželi tako urejeno, da se prične z nakladanjem točno ob 8. uri predpoldne. Ako se kak živinorejec brani gnati svojo živino na oddajno postajo, mora župan oskrbeti gonjače na stroške živinorejca. Živinski potni listi in klavna dovoljenja se morajo oskrbeti pred oddajo, kakor za drugo živino.

Razne novice.

Nadvojvodinja Cita porodila dečka. Nadvojvodinja Cita, soproga našega prestolonaslednika, je porodila zdravega in krepkega dečka. Zdravstveno stanje matere in novorojenčka je popolnoma zadovoljivo.

60letnica rojstva maršala nadvojvoda Fridrika. Dne 4. junija je obhajal naš vrhovni armadni poveljnik feldmaršal nadvojvoda Fridrik 60letnico svojega rojstva v gromenju topov in v znamenju zmage nad verolomnim Lalom.

Nadvojvoda Evgen odlikovan. Nemški cesar je podelil generalnemu polkovniku in vrhovnemu poveljniku naših jugo-zapadnih armad, nadvojvodi Evgenu red Pour le Merite.

Župnik Franc Vidmajer. V bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu je dne 1. junija umrl vlč. g. Franc Vidmajer, župnik na Zusmu, star 52 let. Rojen je bil dne 3. maja 1864 v Sevnici ob Savi. V duhovnika je bil posvečen dne 18. julija 1887. Kot kaplan je bil nastavljen v Vuzenici, Starem trgu in Zusmu. Župnikoval je v Zusmu in Gornji Polskavi. Pogreb se je vršil v soboto, dne 3. junija, na osrednje pokopališče v Gradcu. Svetila mu večna luč!

Č. g. Josip Ozimič, kaplan v Cirkovcah, sedaj v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu, se priporoča v pobožno molitev in memento.

Duhovniška vest. Č. g. Franc Časl, župnik v Trbovljah, je imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovalca.

Odlikovani slovenski vojni kurat. Vojni kurat Franc Zagoršak je bil odlikovan z duhovniškim služnim križcem II. razreda.

Č. g. Alojzij Rezman, katehet v Mariboru, je bil imenovan za vojne kurata pri 26. domobranskem pešpolku namesto umrlega č. g. Jožefa Pintarja. Č. g. Rezman je že odšel na bojišče.

Solski sklep v tekočem letu. Naučno ministrstvo je odredilo, da bo letos solski sklep na srednjih, trgovskih in mornariških solah dne 28. junija, na ljudskih solah pa kakor je bilo dosežaj navadno.

Občni zbor Zadrugne Zveze, ki bi se imel vršiti dne 8. junija t. l., se je preložil na poznejši čas.

Kmečka gospodarska organizacija na Spod. Štajerskem, katera je včlanjena pri Zadrugni Zvezi v Ljubljani, je sama za-se podpisala čez 1 milijon K vojnega posojila. Vojno posojilo so podpisale vse posojilnice in večina ostalih zadrug. Nekatere so podpisale prav znatne svote, n. pr. hranilnica in posojilnica v St. Juriju ob južni žel. 200.000 K, kmečka hranilnica in posojilnica v Gornjemgradu 100.000 K, ljudska hranilnica in posojilnica v Rečici ob Sav. 100.000 K, hranilnica in posojilnica v Laškem K 50.000 itd. Pri prejšnjih treh vojnih posojilih so podpisale zadrug okrog pol milijona kron. Če pomislimo, da znašajo rezervni fondji te okrog 900.000 K, so zadrug podpisale več kakor je priporočalo poljedelsko ministrstvo. Za to pač nima nihče pravičice, osumljati našega domoljubja.

Slovenski pionirji na Koroškem. Piše se nam: V oddaljenih koroških hribih, popolnoma odrezani od ostalega sveta, vršimo slovenski pionirji tu svojo težko vojno službo, vršimo jo udano, brez mrmranja. Ne strašimo se nobene nevarnosti, saj tako nam veli naša prisega. Sli smo v boj iz ljubezni do Tebe, presvetli naš vladar, iz ljubezni do Tebe, naša ljuba slovenska domovina. To ljubezen hočemo gojiti do zadnjega diha in srčno želimo, da bi kmalu z našimi tovariši na Tirolskem ramo ob ramo pogнали dednega sovražnika tja, kamor že davno spada. Iskrene pozdrave z bojnega polja vsem bralcem in pa bralkam „Slovenskega Gospodarja“ pošiljajo slovenski pionirji: Savinjecan M Omladič; poddesetnik A. Pupahe; desetnik Al. Uhl; Povhe Franc, Raka na Kranjskem; Janez Mravlja, stotnijski mesar, Škofjaloča; Jevšenak Pefer, Konjice.

Bojevati se z Lahom — veselje slovenskih vojakov. S tirolskega bojišča se nam piše dne 30. maja: Zelo smo se razveselili, ko smo po dolgem času zopet dobili „Slovenskega Gospodarja.“ Do sedaj je bil izostal, ali sedaj zopet kolikor je tukaj mogoče prihaja redno k nam kot naš star in zvest prijatelj, ter nam prinaša pozdrave od naših ljubih domačih. Tukaj nas je precej slovenskih fantov, ki si tudi v najtežjih položajih zapojejo kako slovensko. Mnogo moramo prestat: deževno vreme, huđe in dolge marše po visokih gorah in debelem snegu, ali vse radi prenašamo iz ljubezni do domovine in sivolasega cesarja. Ah, veliko naše veselje je, da imamo priliko, boriti se z našim dednim sovražnikom in da mu lahko plačujemo njegovo nezvestobo. Pognali smo ga že daleč nazaj in ga še vedno ženemo noč in dan. Lah ima zelo velike izgube, ker smo mu mi tako nepričakovano prišli za vrat, da je moral vse pustiti in nam pete pokazati. Ali mnogi jo pa niso mogli tako hitro popihati. S fistimi pa smo bili kar gotovi. Hop! Hočeš ali nočeš, moraš z nami, pa ne samo vojaštvo, ampak nabrali smo topove, strojne puške in vozove. Zraven so bili tudi generali. Tudi ti so se nam udali. Tako je torej z nami. Klako pa se vam kaj doma godi? Vemo, da zelo pogrešate svojih dragih in da se noč in dan ubijate in mučite s težkimi deli. Ali mi vam sedaj ne moremo pomagati. Vedno mislimo na Vas. Le zaupajmo na Boga. On bo že dal, da bo zopet nasfal ljubi mir in tedaj se bo začelo novo življenje in nastali bodo zopet boljši časi. Vse za vero,

dom, cesarja in za blagor Avstrije! Sprejmite prisrčne pozdrave iz sneženih planin od slovenskih fantov domačega pešpolka! Rom Jakob iz St. Jurija ob južni železnici, Goršek Andrej od Celja, Fridau Fr. iz Ivajnsovec pri Radgoni in Gorjup Jakob od Sv. Lenarta v Slov. gor.

Vzdrževanje vojaških grobov. Cesarska namestnica je naročila vsem okrajnim glavarstvom in političnim ekspozituram, mestnima svetoma Gradec in Maribor in mestnima uradoma Celje in Ptuj: V predpisu se izroča gospodom predstojnikom dopis c. in kr. vojaškega poveljstva s povabilom, da dajo napraviti, ohranjevati in okrasiti vojaške grobove, ki so morda v uradnem okraju. Pri tem opozarja cesarsko namestništvo posebno na letak o vojnih spomenikih, katerega je izdalo društvo za domovinsko varstvo na Štajerskem, ki je došel že v februarju 1916 gospodom predstojnikom v lastno rabo in da ga razdelijo občinam. Objava se ozira na prvi vrsti na razmere v deželi in prinaša dobre nasvete za duhu domovine primerno, vredno in razpoložljivim sredstvom odgovarjajočo podobo grobov in spomenikov vojnikov. Društvo za domovinsko varstvo na Štajerskem (Gradec, c. kr. grad) in c. kr. deželni ohranjevalni urad (Gradec, Heinrichstrasse 8) sta vsak čas s svetom in pomočjo na razpolago. Namestništvo polaga v vseh slučajih največjo važnost na pravočasno sporazumljenje z imenovanimi oblastvi. Namestništvu je znano, da so v posameznih mestih posamezne osebe v tem oziru dale dober vzgled in na najpožrtvovalnejši način z žrtvami denarja, časa in truda poskrbele za napravo in vzdrževanje grobov junakov. Da se dobi pregled o grobovih vojnikov, ki obstojajo na Štajerskem, se povabljuje gospodje predstojniki občin in župnih uradov, da o tem poročajo.

Podaljšanje oprostite do dne 30. junija vojaške službe oproščenih poljedelcev. Vojni minister je na prošnjo poljedelskega ministrstva odredil podaljšanje oprostite vsaj do dne 30. junija vojaške službe oproščenih poljedelcev, voditeljev poljedelskih gospodarstev in poljedelskih uradnikov do dne 30. septembra t. l.

Strojniki in kurjači mlatilnih strojev od vojaške službe oproščeni. Vojno ministrstvo je odredilo, da so tudi v letošnjem poletju in sicer do dne 30. novembra 1916, oproščeni od vojaške službe vsi izkušeni strojniki in kurjači parnih in motornih mlatilnic za žito ter izkušeni strojniki in kurjači parnih in motornih plugov.

Vojaški dopusti. Vprašajo nas: Ali občinski uradi res ne smejo potrditi prošnje za dopuste vojakov? Kam se take prošnje, ki jih napravijo svoji v-poklicanih, vpošljejo? Odgovor: Občinski uradi smejo potrditi na prošnji za dopust, da je res potrebno, da se dotičniku dovoli dopust. Seveda se mora župan prepričati, ali bo dotičnik res tudi pomagal domačim pri delu. Prošnje se naj vpošljejo naravnost na poveljstvo oddelka, pri katerem dotičnik služi, ali pa se pošlje njemu samemu, da jo predloži pri raportu. — Občinam se je naročilo, naj pojasnijo ljudem, da je pošiljanje prošenj za dopuste na razna ministrstva in vojaška poveljstva brezuspešno.

Kdo sme obiskati bolnike v bolnišnicah? C. kr. Štajersko namestništvo razglašja: Da se zabrani razširjenje nalezljive bolezni osepnic, je od dne 15. junija 1916 nadalje dovoljeno obiskati bolnike v bolnišnicah in v drugih oskrbovalnih zavodih samo fitim osebam, ki se izkažejo pred vstopom v bolnišnico za zdravniškim spričevalom o uspešnem cepljenju osepnic. Tozadevna zdravniška spričevala, ki so bila izdana pred mobilizacijo, niso za obiskovanje bolnikov v bolnišnicah veljavna.

Darujte bombaževino in kavčuk! Štajersko cesarsko namestništvo določa, da se bo vršilo v času med 13. in 17. junijem po vsej deželi nabiranje raznih predmetov iz bombaževine, volne, odpadkov iz kavčuka in raznih kovin. Predmeti in odpadki iz volne in bombaževine pridejo v tovarne, v katerih se bo izdelovala obleka, perilo itd. za armado in za prebivalstvo. Darujte torej razne odpadke, ostanke, predmete iz bombaževine in volne!

Sladkorne karte za vkuhanje sadja. Nova ministrska naredba določa, da dobijo zasebna gospodarstva, v katerih so na hrani 1 do 3 osebe, sladkorno karto za vkuhanje sadja, glasečo se na 4 kg sladkoria, zasebna gospodarstva s 4 osebami sladkorno karto, glasečo se na 5 kg sladkoria in zasebna gospodarstva za 5 ali več oseb sladkorno karto za 6 kg sladkoria. Te sladkorne karte bodo veljavne za mesec junij, julij, avgust, september. Oddaja sladkoria v kockah na sladkorne karte za vkuhanje sadja je nedovoljena.

Karte za sirovo maslo. Po poročilih iz Dunaja namerava vlada določiti posebne karte tudi za sirovo maslo. S kartami za sirovo maslo bo določeno, koliko sirovega masla bo smela uporabiti vsaka oseba na teden.

Vojaški konji za poljska dela. Cesarska namestnica nam naznanja, da je vojno ministrstvo odredilo, da se bodo vojaški konji dali poljedelcem tako dolgo na razpolago, dokler ne bodo vsa potrebna žetvena dela končana. Konji, ki so že sedaj na kmetih, se morajo dotičnim posestnikom pustiti tako dolgo, dokler se žetvena dela ne opravijo. Za košnje in za druga nujna dela se dajejo tudi vojaški delavski oddelki posestnikom na pomoč. Prošnje za konje in vojaške delavske oddelke se naj vlagajo pri deželni de-

lavski posredovalnici (Landes-Arbeits-Nachweisstelle), Gradec, Mehlplatz št. 2.

Prostovoljna oddaja zabele. Mariborsko okrajno glavarstvo je naročilo občinskim uradom, naj po občinah popišejo tiste posestnike, ki bi bili pripravljene prostovoljno oddati nekaj svoje zabele za preskrbo mestnega prebivalstva. Oddaja je popolnoma prostovoljna. Kakor izvemo, temeljijo vesti, da se bo kmečko zabelo zaseglo, na neresnični podlagi. O taki zasegi sedaj sploh ni govora. Glede „rekviriranja“ zabele po vojaštvu omenjamo k zadnjemu našem tozadevnemu članku, da se sme na deželi kako reč, recimo zabelo, rekvirirati samo, če to odredi ali zapove okrajno glavarstvo. Župan sam ali kak vojak torej na lastno roko na noben način nima pravice kaj rekvirirati, to se pravi koga prisiliti, da bi mu moral kako reč oddati. Ako pa kdo pride k tebi in te hoče prisiliti k oddaji, zahtevaj od njega odredbo okrajnega glavarstva. Če te nima, naznanj ga, da bo kaznovan.

Kako se podražijo otrobi. V Fieberbrunn pri Dunaju so nekateri živinorejci nedavno kupili otrobe za skrajno pretirano ceno 70 K 100 kg. Trgovci je trdil, da ima komaj svoje izdatke pokrite, ker je plačal otrobe pri nekem trgovcu v Saalfeldenu po 6 K 50 v. Tudi ta trgovec je trdil, da nima prav nobenega dobička, ampak samo stroške povrnjene, ker je plačal otrobe pri mlinarju v Solnogradu po 60 K. Mlinar je trdil isto, ker je baje otrobe dobil za drag denar iz Rumunije. Tako podražijo prekupei blago in radi tega je mogoče, da so danes otrobi mnogo dražji kot pšenica, ki jo kmet pridelava.

Izvažanje jajc iz Štajerske pogojno dovoljeno. Štajersko cesarsko namestništvo razglašja, da je dovoljeno izvažati jajca iz Štajerske po pošti, po železnici ali drugače samo pod pogojem, ako podeli tozadevno dovoljenje pristojna okrajna politična oblast. Za tozadevne prestopke je določena denarna kazen do 5000 K ali kazen zapora do 6 mesecev. Naj bi se tudi določilo, da bi jajčni trgovci oskrbovali najprej štajerska mesta z jajci, da jih pozneje ne bo zopet naenkrat zmanjkalo in se rekviriralo po kmetih.

Jajca se najceneje konservirajo v apnovi vodi. Vsako drugo spravljjanje jajc je dosti dražje, apnovo vodo pa dobimo pogosto celo zastoj. Jajca ostanejo v apnovi vodi leta sveža, porabna in okusna. Neka gospodinja piše v „Fricks Rundschau“: Koncem marca 1914 sem vložila v apno 2400 jajc. Ko je izbruhnila vojna in so se jajca podražila, sem varčevala s svojo zalogo; zadnja jajca sem vzela iz apne šele januarja 1916, torej skoraj po dveh letih. Bila so docela sveža: celo trd sneg sem napravila iz njih. To je pač najboljši dokaz, kako dobro se ohranjajo jajca v apnu. — Da se spravljena jajca ne pokvari, zato je treba jajca in apneno vodo prav pripraviti. Jaz delam tako-le: V vsako roko vzamem 1 jajce in potrkam nalahno zdaj s tem kocem jajca, sedaj z onim ob lesenom mizu. Trkati je treba seveda zelo previdno. Jajce, ki ima najmanjšo, tudi nevidno razpoko, ne da čistega glasu in seveda ni dobro za konserviranje, ker bi tudi skozi tako razpoko sčasoma prišla apnena voda v jajce in vsebino razkrojila. Umazanih jajc nikdar ne spravljam, ker onesnažijo apnovo vodo, vsled česar se tudi ostala jajca slabo drže. Ko so vsa jajca preizkušena, dam v kad gašenege apna, razgnetem ga z rokami in prilivam polagoma vedno več vode, te pa toliko, da nastane redka, mleku podobna tekočina. Na vedro vode računam 1 liter gašenege apna. Posodo pa napolnim do polovice s to vodo, ker je treba prostora tudi za jajca. Nato vlagam jajca. Dajem jih kar na vodo, ker se v apnovi vodi le polagoma pogrezajo k dnu. Vlagati se pa mora litro, da se apno prej ne vsede. Tekom prihodnjih dni se napravi na apnovi vodi tenka, ledu slična skorjica. Ta skorjica mora ostati cela, ker pomaga zapirati zraku dostop do jajc in jih brani škodati. Sele, ko začneš jajca rabiti, smeš razdrobiti to skorjico.

Zvišanje cen za tobak. S 1. junijem t. l. je stopilo v veljavo zopetno zvišanje cen za tobak. To zvišanje cen je za smodke, cigarete in sploh za tobak boljše kakovosti mnogo večje, kakor za tobak slabše kakovosti. Tako n. pr. stane sedaj trabukosmodka 32 v, viržinka 12 v, britanica 20 v, damas 12 v, havana-viržinka 24 v, kuba-portoriko 12 v, portoriko 9 v, cigarilos 7 v, navadna kratka viržinka 9 v, ter navadne kratke smodke 7 v. in male domače smodke 5 v komač. Tudi cene za cigarete in za cigaretni tobak so se zvišale po kakovosti. Sedaj stane 1 komač egiptovske cigarete 8 v, memfis 7 v, sultan 6 v, dama 5 v, hercegovina 5 v, donau 3 v, šport 3½ v, ogrske 1½ v in drame 2½ v.

Toča v Mariboru. Pretekli ponedeljek, dne 5. junija, opoldne smo imeli v Mariboru in okolici hudo neurje, združeno s točo. Toča, debela kakor grah, je padla v taki množini, da je bilo vse belo, kakor če bi se nahajali v sredi zime. Toča je povzročila na vrtih, na poljih, zlasti v vinogradih mariborske okolice zelo veliko škodo. Kako daleč je segala, še nam ni znano.

Vremensko prerokovanje za junij. Od 6. do 14. so odločilni dnevi za poletno vreme. Ako je te dni prijetno vreme, brez neviht in močnega dežja in ako je zahajajoče sonce lepo rožnato-rudeče, še smemo nađejati dobrega poletja. Če so pa mrzli nalivi ali toča in nevihta, ali če se narejajo deževni oblaki in če sonce zahaja na jasnem, je vreme vsaj do 8. julija

dezevno, mokro in mrzlo. Ako je pa ob navedenih odločilnih dneh vroče in suho vreme, bo tudi leto zelo suho. To se je opazovalo že davno in povsod. V tem mesecu posebno rada škoduje voda, če jo pijete vroče; tedaj: varuj se! Bučele najbolj roje; pazi na nje! Stara klaja se mora pred novo porabiti. V juniju so veljali nekdanj na Slovenskem še sledeči vremenski pregovori: 1. junij: Če je lepo, solneno vreme tega dne, letine se dobre kmeti vesele. 8. junij: Če na sv. Medarda dan dežuje, 40 dni dež se nasleduje. 15. junij: Dež o sv. Vidu, ni ječmen k pridu. 17. junij: Če je dež na dan sv. Ladislaja, še prav dolgo zemlja dež napaja. 24. junij: Kakor je vreme kresnic, tako bo tudi ženje. — Če v rožniku buči vihar, zdihuje milo čebelar. Preveč dežja v rožnem cvetu, nič kaj ni po volji kmetu. Če je v dežju trte cvet, malo teče vina v klet. Če pa trta v solncu odcveta, nam vina o-bilo obeta. Rožnik deževen, bo viničar reven

* **Drevje ob cestah.** Glede odstranjenja drevja od občinskih cest se nam poroča, da je treba odstraniti samo drugo drevje, sadnega drevja, ki naravnost ne vsi na cesto in ne ovira prometa, ni treba odstraniti, ampak samo odžagati veje, ki visijo na cesti.

* **Se enkrat: Stedite z galico!** Kakor se nam poroča iz Gradca, bo Štajerska dobila odslej samo še 10 vagonov galice, kar je seveda mnogo premalo. Je treba torej z galico skrajno varčno ravnati in prav previdno, s finim razpršilnikom škropiti. Nekateri vinogradniki in viničarji imajo navado, da škropijo tako, da kar teče tekočina od trsnega listja. Tako škropljenje ni pravo. Škropite kolikor mogoče drobnost, ker si na ta način pripravite polovico galice.

* **Gos prodana za 90 K.** Na trgu v Pragi je bila te dni prodana gos, ki je tehtala 11 kilogramov, za 90 K.

Dopisi.

Maribor. Okrajni zastop nam poroča, da se je druga pošiljatev bakrene galice zakasnela.

* **Maribor.** V zadnjem času se dogajajo na tukajšnjem Glavnem trgu odurni prizori. Kmečki ljudje, ki prinašajo na trg razna živila, so izpostavljeni zaradi cen za živila najgršim psovkom od strani nekaterih oseb mestnega prebivalstva. Poklicane oblasti naj napravijo red in varujejo kmečko prebivalstvo pred grdimi psovki.

* **Sv. Benedikt v Slov. gor.** Pri posestniku A. Roškar na Drvanji se je smrtno ponesrečil želar Jakob Kozar iz Ihove. Ko je namreč zvečer konje izpregel in postavil v hlev, jih je, ker so bili potni, začel otirati. Domača hči ga je še opomnila, češ, naj se varuje, ker ena kobila rada udari. In res! Ko jo je po eni strani otril in hotel zadi za njo iti na drugo stran, ga je s kopitom tako nesrečno udarila v trebuh, da je kljub zdravniški pomoči čez dva dni umrl. Bil je že kot vojak na fronti, sedaj pa je bil radi pohabljen noge odpuščen. Smrt ga je iskala na bojišču, našla pa ga je doma. Zapušča ženo, sestro na bojišču padlega Pavla Hajnžič in tri nepreskrbljene otroke. Bog mu daj večni mir!

* **Velika Nedelja.** Dne 3. junija t. l. smo sprejeli k večnemu počitku občespoštovanega župljana Franca Skuhala, 64 let starega posestnika in občinskega odbornika v Trgovišču. Bolehal je eno leto in dva meseca pred smrtjo je bil trajno navezan na posteljo. Radovoljno je trpel vse bolečine in je po večkratnem prejemu sv. zakramentov za umirajoče udano zaspal v Gospodu, na praznik Kristusovega vnebohoda. Pogreba se je udeležilo lepo število ljudi. In tudi dva sinova sta prišla na pogreb, eden vojaški etapni delavec, drugi bogoslovec, bivši vojak, a drugima dvema sinovoma, tudi vojakoma, ni bilo dano, da bi spremljala očeta na zadnji poti. Blagi rajni zapušča ženo s šestimi otroci, od katerih pa je le ena, 13letna hčerka, doma. N. v. m. p.!

* **Velika Nedelja.** Poroca se nam z italijanskega bojišča: Našim bralcem naznanjam.

tudi naši velkonedeljski fantje živé in se zabavajo na račun Italijanov. Godi se nam se tako srednje. Stanujemo v lepi vili »Edelweiss«, v kateri ima zadosti prostora cela stotnja. Celo harmoniko imamo, s katero je že marsikateri izkusil svojo umetnost. Ko tako igram, nam večkrat pošlje Italijan svoje granate, ki nam v šali nadomestujejo boben, katerega žalibog pogrešamo. Po noči je pa res krasnejše, kakor doma; od večera do jutra mečejo svetlobni metalci svoje žarke po obzorju in po zemlji, da je svetlejšé, kakor v kakih gospodskih ulicah. Res zanimivo je življenje na fronti. Srčne pozdrave vsem bralcem in bralkam »Slov. Gospodarja«: Janko Mlakar, (Runeč), Lah Matija in Bombek Franc iz Lešnice, Kumer Ivan (Runeč), Rajh Anton (Ključarovci), Lah Jožef in Majcen Maksimilijan (Vel. Nedelja), Munda Anton (Lunovec), Slokan Matija (Žerovinci), poddesetnik iz Bučočevac Šoštarič Alojzij. »Na zdar! Na svidenje«!

* **Sladkagora.** Zelo se je vse veselilo zgodnjega sadja, črešenj, zlasti otroci. Sedaj, ko bi že imele zoreti, pa je vse popadalo z drevja. Jabolka tudi zelo slabo kažejo. Cvetela so močno, a sedaj so se pa vse osipale. V vinograde še stavijo kmetje velike upe, ker dosedaj prav izborna kažejo. Močno se trudi-

mo, da bi škropili o pravem času. Nekateri so že celo po trikrat škropili. — Z italijanskega bojišča se je vrnil Anton Dobnik. Bil je v hudih bojih in zatem je dobil dum-dum-kroglo v desno roko, katero mu jo je močno poškodovalo. Sedaj je doma in močno žaluje, ker ne more pomagati svojim že starim startšem. — Karol in Neža Dobnik, posestnika na Sladkigori, sta podpisala za vojno posojilo 2800 K.

* **St. Jurij ob pužni žel.** Karol Cmok je pisal svoji materi Tereziji Cmok z bojišča naslednje pismo: »Draga mamica! Kako se Vam kaj godi? Upam, da dobro. Jaz sedaj vedno mislim na Vas, ljubi stariši. Kadar tako mislim na Vas, se mi zdi, da nisem pred sovražnikom v zakopih, ampak pri Vas. Vse Vas vidim: Vas, ljuba mamica, dragi ate in sestrico Anico. Včasih mi pri takih mislih nevede in nehote uide polglasna beseda: »Ljuba mamica!« Še le tedaj se spomnim, kje da sem. Res, malo težko mi postane pri sru, ko smo tako daleč vsaksebi. Pa ne preveč! Saj vem, da ste v mislih tudi Vi pri meni. In vem, da molite za me. To me tolaži najbolj. Tudi kadar izvršimo kak napad, se nič kaj hudo ne bojim. Vedno mislim: Ne bo hudega, stariši in Anica molijo doma za-me: Če se vrnem, in upam, da se, srečno in dokaj zdrav, se vrnem le po Vaši molitvi. Vaša molitev mi je dosedaj izprosila, da me je Bog obvaroval vsega hudega. Pa mi izprosite še srečno vrnitev, ne zabim Vam tega nikdar in nikoli. »Pozdravlja Vas čez gore in planine Vaš ljubeči in najmlajši sin Karol.«

* **Štore pri Celju.** Bratza Devetak iz Goriškega, ki se sedaj nahaja v tukajšnjem kraju, se zahvaljuje vsem domačinom, predvsem gg. Gajšek, Pišek in Rebov za blagonaklonjenost napram ubogim beguncem.

Celje. Tukajšnji upokojeni davčni nadpravitelj Leopold Hasenbüchel je bil odlikovan s častno kolajno za 40letno zvesto službovanje

* **Laško.** V nedeljo, dne 4. junija, se je ob za vojni čas zelo lepi udeležbi vršil občni zbor naše posojilnice, kateri je pokazal sijajen napredek naše posojilnice v preteklem letu. Denarni promet je znašal čez 600.000 K, vloge znašajo okrog pol milijona K posojilnica je imela čez 247.000 K odvišnega denarja. Posojilnica se zaveda patriotične dolžnosti napram državi in je podpisala pri prvih treh vojnih posojilih 15.000 K, pri četrtem pa celo 50.000 K. Po običajnih točkah dnevnega reda je govoril nadrevizor Vlad. Pušenjak o položaju na denarnem trgu, o vzrokih druginje, o domovih za vojake in o raznih naloga, ki čakajo kmetijstvo po vojski.

* **Sv. Frančišek v Savinjski dolini.** Črnovojniki Franc Fedran od 27. domobranskega pešpolka nam piše dne 31. maja: Marija nas je varovala, ko smo se borili pretečeno leto z Rusi, varuje nas tudi sedaj v pravičnem boju proti največjim hinavcem Lahom, kateri so že sedaj svojo predrznost dobro plačali s svojimi velikimi izgubami. Naše čete zavzemajo njih lastno ozemlje. Vročina je v teh krajih zelo velika. Sprejmite moj lepi pozdrav, vi moji sobojevniki, kateri boste ta list prebirali. Pozdrav tudi mojim domačim in moji družini. Priporočim se Vam v molitev in v spomin. Bog nam daj zmago in zaželjeni mir, potem bo vrnitev v Savinjsko dolino izredno vesela. — Tebi, »Slovenski Gospodar«, pa želim obilo dobrih naročnikov!

Podgorje. Strela je udarila dne 30. maja, ob 3. uri popoldne, v zvonik in cerkev sv. Urha v Podgorju. Raztrgala je ostrešje in streho na zvoniku in na cerkvi. Ura v zvoniku je obstala, pa je drugače nepoškodovana.

* **Dunaj.** Misijonski brat Jernej Fišer (Dunaj, XVIII. okraj, Vinzenzgasse št. 3), ki oskrbuje slovenskim ranjencem čtivo, se v imenu Slovencev-ranjencev prav iskreno zahvaljuje naši tiskarni za brezplačno pošiljanje »Slovenskega Gospodarja« in »Straže.« Naši listi, ki jih roma več sto brezplačno na Dunaj, so našim rojakom v veliko uteho.

* **Male na južnem Tirolskem.** »Slov. Gospodarja« čitamo v tem kraju: Marko Knuplež od Sv. Jakoba v Slov. gor., Ferdo Krepek od Sv. Ruperta v Slov. gor. in Jakob Čaplo iz Selnice ob Dravi. Pozdrave v domovino!

Zadnja poročila, došla v četrtek, 8. junija.

Najnovije avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 7. junija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

Od močnih in številnejših sil napadene, so se naše v Voliniji ob gornji Putilovki boreče se čete umaknile. Umikanje se je vršilo, ne da bi nas sovražnik posebno motil. Na vseh drugih mestih cele severoizhodne fronte so bili Rusi krvavo odbiti, tako severozahodno od Rafalovke, ob spodnjem Stýru, pri Berestanyju, ob Korminu, pri Sapanovu, ob spodnji Strypi, pri Jasovicu,

ob Dnjestru in ob Besarabski meji. Severozahodno od Tarnopola je odbila naša divizija na enem mestu dva, na nekem drugem prostoru pa sedem napadov. Zelo težke izgube je imel sovražnik tudi v prostoru pri Okni in Dobronoucu, kjer so bile njegove naslakujoče čete v srditem ročnem metežu vržene nazaj.

Italijansko bojišče.

Južnozahodno od Asiaga so naše čete napad na kraj Cesunna nadaljevale in so zavzele kraj Buzibollo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovije nemško uradno poročilo.

Iz nemškega uradnega poročila povzamemo, da so na angleški fronti zavzeli Nemci vas Hoge. Vse višine jugoizhodno in izhodno od Yperna so v dolžini 3 km v nemških rokah.

Pri Verdunu na izhodni strani Moze so Nemci zavzeli trdnjavo Vaux, največ po zaslugi poročnika Rakova od paderbornskega pešpolka. Ujeli so 700 mož ter zajeli veliko število topov, strojnih pušk in minskih metačev.

Rumunske čete ob ruski meji.

Petrograjski list »Novoje Vremja« poroča, da zbira Rumunija svojo vojaško silo ob ruski meji. Na bolgarski meji sploh ni nobenih čet, na ogrski pa stojijo samo še slabe varnostne straže.

Kitchener utonil z vojnimi načrti vred.

Kitchener je potoval na Rusko v zadevi važnih vojaških in finančnih zadev. Z njim so potovali člani angleškega generalnega štaba. Domneva se, da so se s Kitchenerjem vred potopili tudi načrti glede bodoče velike in splošne četverstranske poletne ofenzive proti Nemčiji in Avstriji.

* **Resna beseda vojakom.** Tako je naslov mali lični knjižici, ki je te dni izšla v Katoliški tiskarni v Ljubljani. Namenjena je v prvi vrsti vojakom-Slovincem, da se z enako odločnostjo uprejo sovražniku, ki se ob času počitka posebno za fronto utihotaplja med nje, kakor se borijo proti Rusu in Italijanu. Od naših hrabrih vojakov pričakujemo boljše bodočnosti in srečnejšega razvoja. Tega se oni tudi zavedajo. Naj se poleg tega zavejo še v dno srca, da je zvestoba napram Bogu v njegovi 6. zapovedi najboljše poročilo, da ostane narod zdrav in krepek v naravnem in nadnaravnem oziru. Zgoraj omenjena knjižica pozivlja vojake, naj ostanejo 6. božji zapovedi do konca zvesti, naj nečistovanju, kjerkoli in kakorkoli se pojavlja, napovedo brezobziren boj povsod. Gorje narodu, v katerem se ta kuga v katerikoli obliki razširi. Knjižica izhaja od visoke duhovske strani goriške nadškofije; narekovala jo je ljubezen do našega ljudstva in njegove bodočnosti in plemenita skrb za nesmrtno dušo, ako se med njimi nečistovanje pojavi. Kdor to ljubezen in to skrb deli, naj knjižico širi in priporoča povsod. Dobiya se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane s poštnino vred: 10 izvodov 1 K; 50 izvodov 4 K 50 v; 100 izvodov 8 K 30 v; 1 komad stane 10 v. Manj kakor 10 komadov se po pošti ne pošlje. Denar je treba poslati naprej v gotovini ali v znamkah. Kdor knjižico v trgovini v Mariboru kupi, se mu seveda poštnina odračuni.

* **Domači mlini.** Opozarjamo na inserat »Domači mlini« T. Zdarsky.

* **Lysoform.** Opozarjamo štatalje na današnji inserat Lysoform je najboljši in najcenejši razkuževalno sredstvo.

* **Ure.** Opozarjamo na inserat »Ure« od tvrdke Konrad v Mostu na Češkem, ki je ena največjih tvrdk te vrste na svetu. Naši štatalji naj pišejo po cenik, kateri obsega 4000 podob in se dobi zastoj. Naslov: H. Konrad, razpošiljalna ur. Most na Češkem št. 800.

* **Govori se, da je za nakup varnih in priporočljivih sredstev v zajamčenimi dobitki (do 630.000 K) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 francov popolnoma zastoj.** — Opozarjamo na današnji tozadavni glas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Listnica uredništva.

Jos. Založnik: Hvala za poslano. Le večkrat se oglašite! — M. G. Globače pri Vojniku: Galice je letos težko dobiti. Kolikor nam je znano, menda občine in okraj ne bodo dobili cele naročene množine. Bo treba z njo štediti in previdno ravnati. — J. Sch. Dornberg: Obrnite se v zadevi podpore na okrajni pomožni odbor pri Vaši c. kr. okrajni sodnji. — Brežnik, Lopata: V vašem poročilu o smrti Vašega sina, ni navedeno ime umrlega. Pošljite natančno poročilo. — Jos. Majhen, Innichen: Seveda dobijo tudi čebelarji dopust, le obrnite se pri raportu s prošnjo do svojega poveljnika. — Več oznani, ki so došla še le sredo, smo odložili za prihodnje število.

Loterijske številke.

Trst, dne 31. maja 1916: 51 10 78 56 6
Dunaj, dne 8. junija 1916: 75 68 71 3 52

Kuharica srednje starosti, vajena vsakega dela, želi stopiti v službo, tudi v kako župnišče. Naslov Alojz Jagodič Sv. Peter na Medv. selu, Kačidol, p. Podplati. 311

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovači plašč, na leto 2832 kron se proda pod lahkiimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravnistvu pod „Davka prosto št. 191. Maribor“.

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna s prodajalnicom, v mestu, še davka prosta za stanovanje se dobi na leto 4200 K. Lahki pogoji. Cena 59.000 K. Naslov v upravnistvu pod „Davka prosto št. 191. Maribor“.

Novozidana hiša,

davka prosta, na Tesni, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa njiva. Cena 13.000 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drugo vse, kakor pri prvi Cena 9000 K. Lesno 42 pri gosp. Rannar. 173

Vila

novozidana s 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje s vodo. Veliki vrt v Mariboru Lahki pogoji. Cena 23 tisoč kron. Več pove upravnistvo pod „Vila 172.“

Nove cerkvene pesmi Ign. Hladnika, za mešan zbor in solo z orglami. Zdrava Marija op. 69. Marijine pesmi. 2 K. Petero vojnih Marijinih op. 65. 1 K. Osem Tantum ergo op. 56. 1 K. Naroci se pri skladatelju: Novomesto, Dolenjsko in v Kat. Bukvarni v Ljubljani. 363

„ADOL“

alpski zeliščni liniment.

Najboljše, bolečino utehujoče sredstvo za vribanje.

Mestna lekarna »pri c. kr. orlu« 482

FRIDERIK PRULL,

lekarnar v Mariboru, Glavni trg, zraven rotovža.

Pozor kmetovalci!

Ker je veliko pomanjkanja delavcev, sem si naročil za prihodnjo mlačvo motor in mlaticnico, s katero bom zamogel na dan 50-60 stotov žita omlatiti in osnažiti. Delavska moč: 2-3 osebe in dvoje otrok. Zglasite se pravočasno, da moremo vsem posestnikom v celjskem okraju ustreči.

Franc Mahen, strojnik v Trnovljah p. Celje.

392

Naznanilo.

Naznanjam vsem slovenskim gospodarjem in gospodinjam, da izdelujem

naiboli močna in trpežna štedilna ognjišča in peči,

vsake velikosti z belimi ali modrimi ploščami skoro vse po prejšnji ceni in tudi vsako popravilo hitro in točno. Kdor hoče močno in dobro ognjišče ali peč, naj si naroči pri meni:

Franc Kroppe,

lončar v Krcivini pri Mariboru št. 193.

377

5 vinarjev

stane poštna dopisnica, s katero lahko dobite na zahtevo moj glavni cenik z novo slikanimi urami zastoj in poštno prosto.

Prva tovarna ur Ivan Konrad,

c. i. k. dvorni dobavitelj v Brüx 801 na Češkem.

Nikelnasta anker-ura K 6-30, 6-80, 9-50, starosrebrna-kovinska remont. ura K 8, s švicarskim kolesjem K 8-25, vojna spominska ura K 10, radium žepna ura K 18, niklasta budilka K 7, stenska ura K 5-20. Za vsako uro triletno pisemno jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben riziko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. 1 Da

Učenca

sprejme takoj Franjo Duchek svečar, Maribor Viktringhofgasse. 92

Dvanadstropna hiša z velikimi stanovanji v mestu, davka prosta nesa na leto 3216 K, se proda. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192.“

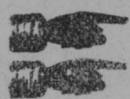
Kilne pase

tudi za najhujše kile, trebušne obveze, suspenzorije, podlage za ploske noge, brgle, umetne ude; kakor roke in noge i. t. d. ter pokončne držaje in druge različne stroje proti telesnim poškodbam po zdravniškem predpisu izdeluje izvrstno in dobro staroznana t. rdka

Franc Podgoršek, bandažist, Maribor, Burggasse 7.

340

Prva slovenska razpošiljalna svetovno-znanih srebrno jeklenih

kos

znamka dvojni »Orel« z mečem,

katere so iz najboljšega in najvlačnejšega jekla, lahke, na las tanko izdelane, najlepše izpeljane in za vsak kraj rabljive se toplo priporoča.

Za vsak komad se garantira.

Pri naročilu 10 kom. se doda 1 komad zastoj.

KMETOVALCI! ogibajte se manjvrednega židovskega blaga. Zahtevajte cenik.

Edina zaloga: Ad. Geiss-a nasl. Viktor Pilih, Zalec v Savinjski dolini. 359

Domači mlini.

Najboljše se koruza in druge žitne vrste izrabijo kot krmilo, ako koruza (žito) zdrobljena pride v zelodce živali. To dejstvo je mnogim poljedelcem še vse premalo, ali pa celo nič znano. Pribito je in preiskušnje so dokazale, da n. pr. pri krmljenju konj s koruzo, ovsem itd. česdo do 20% (v mnogih slučajih slučajih se več) krme neprebavljene, torej gre v izgubo. Najboljše sredstvo, da se krmilna zrna popolnoma podvržejo prebavi, obstoji edino v tem, da se zrna umetno zdrobijo in sicer je to vse eno, ali se ta zrna rabijo za krmo konj itd. perotine ali rib.

Mlenje ali drobljenje žitnih zrn se lahko izvrši v vsakem najmanjšem gospodinjstvu z uporabo ročnega mlina (žrml) »Ideal«, kateri bi naj ne manjkal v nobenem gospodinjstvu. Številna priznanja o tem izbornem stroju imam na razpolago in lahko z vso gotovostjo rečem:

»Ta majhen stroj pomaga v gospodinjstvu varčevati kakor nobena druga stvar!«

Moka (zdrob), ki ga napravi ta majhen domač mlin, je izborno pripravna tudi za domač kruh, (po načinu župnika Kneippa, »Graham kruh« imenovan.)

Cena K 22 za komad z zavojem vred. Razpošilja na vse strani tovarniški zastopnik Teodor Zdarsky, Maribor, Tegetthofova ulica 57. 393

Radioaktivnost 447 volt.

Akratoterma Sutinske + 374 C.

Osobito zdravilne za ženske bolezni, rheuma, uloga, ischias. Kraj: Sutinske toplice, zagorska železnica, pošta Mače. Hrvatsko.

Kopalna doba od 1. maja do 1. listopada.

Več pove kopalniško ravnateljstvo.

7 M

Naznanilo.

Naznanjamo gospodom posestnikom, da prevzemamo letos mlatev žita proti plačilu z mlaticnico na bencin (4-5 konjskih moči) Kmetovalci, ki želijo, da se jim žito tako omlati, naj se obrnejo na tovarno strojev K. & J. Ježek, Maribor, Melje št. 103.

Pošiljamo tudi transmisije, popolne naprave za mline in žage i. t. d. Popravila vsake vrste in velikosti se sprejmejo in po ceni zaračunajo. 378

Čas košnje je tu! Pozor kmetovalci!

Naročite takoj za poskušnjo najboljše kose sedanjosti »Gorenjsko koso«, ki je izdelana iz najfinejše srebrnojeklene tvarine ter se za vsak komad jamči (garantira). Dobi se edino v prvi gorenjski razpošiljalni Ivan Savnik Kranj št. 150 (Gorenjsko).

Gorenjska kosa	60	65	70	75 cm	dolge
	6	6 1/2	7	7 1/2	8 pesti

Cena K 2-60 2-70 2-80 2-90 3— komad.

»Gorenjska kosa« je lahka kot pero, torej pripravna tudi za ženske!

(Zahtevajte ilustrovani cenik zastoj!) 300

Žvepleno zdravilno kopališče

VARAZDINSKE TOPLICE

(Hrvaško).

Železniška-, poštna-, telefonična in brojavna postaja. Novi zdraviliški hotel z električno razsvetljavo. Svaroslavni radioaktivni žvepleni vrelci +58° Celzija se priporoča pri

protimu, revmatizmu, išijašu, etc.

Pitno zdravljenje pri trdovratnih boleznih v vratu, goltancu, prsih, jetrih, želodcu in ovesih.

Električna masaža, glinasta, ogljikova, kislina in solnčna kopališča.

Celo leto odprto. Divna okolica. Moderna oprema. Vojaška godba. Zdraviliški zdravnik: dr. J. Lechert. Pogoji brezplačno. 3 M

Izborno se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljše

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu, prsni, vratni in bolesi v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment. capsici compos.

Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1-40, 2-—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 6.

Dnevno razpošiljanje.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti trimesčni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjizice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo.

Posojila se dajajo

1. članom in sicer: a) knjižno proti pupilarni varčnosti po 5 1/2%, na knjižno sploh po 5%, b) osebno kredit po 6%. Nadalje izposojajo na zastavo vrednostnih papirjev, ki pa nikdar ne presega 7 kron. Prošnje za knjižno dela posojilnica sprejema brez plačila stroškov. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsak sotočnik od 5. do 8. ure dopoldne izjemni praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj

se najbolj priporoča.

Človeška hranilnica in posojilnica v Celju

reprovizorska zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

izjubo, na osebni kredit in na zastavo
nostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.
rošnje za vknjižbo, dela posojilnica brez-
plačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12 ure
dopolodne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Pozor kmetovalci!

Ne zamudite takojšnjega nakupa zanesljivih in kaljivih semen, na primer: domače detelje, nemške detelje (lucerne), pese rumene in rudece, trave, sploh vseh semen, kakor tudi vrtnih in cvetličnih od znane trdke Mauthner, ki se dobijo pri domači trdki

Ivan Ravnikar, Celje.

Vse

dame vedo, da je dobro razkuževalno sredstvo pri toaleti in negovanju bolnikov velike važnosti. Zahteva se danes, da razkuževalno sredstvo hitro in sigurno učinkuje, da pa tudi prijetno diši in da je ceno. Mnogokrat

bodo

ljudje opazili, da nekatere dame po karbolu dišeča razkuževalna sredstva odstranjujejo, ker se ta neprijetni duh ne da odpraviti od rok, obleke in perila. — Ako se pa vedno le

Lysoform

rabi, ni nobenih nevarnosti! Lysoform ima prijetni dobri aromatični duh, je po ceni in ni strupen. Originalna steklenica v vsaki lekarni in drožeriji K 1.25. Vse dame naj bi torej le Lysoform

rabile.

Novo cene od 1. maja naprej:

Lysoform ena steklenica 100 gr	K 1.25
„ „ „ 250 „	K 2.50
„ „ „ 500 „	K 4.—
„ „ „ 1000 „	K 7.—
„ toaletno milo en kos	K 2.—
Pfefferminz-Lysoform (ustna voda)	K 2.—

Opravična številka: E 444/16 8.

Dražbeni oklic in poziv k napovedbi.

Dne 19. julija 1916 predp. ob 10. uri bo pri tem sodišču, v izbi št. 27. na podstavi s sklepom z dne 23. maja 1916 E 444/16 7 odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Razvanje, vl št. 167, označba nepremičnin njeni parceli št. 620 in 750 v obsegu 8578 m² (polovica) cenilna vrednost polovic: 1887 K 16 v, zemljiška knjiga Razvanje, vl št. 244 hiša šte. 35 v Razvanju z gospodarskim poslopjem, nadalje hiša št 34 v Razvanju, njive in vrt, v obsegu 2937 m² (polovica) cenilna vrednost 378 K 52 1/2 v, zemljiška knjiga Razvanje, vl št. 249, označba nepremičnin gozd parcele šte. 639/51, 639/69 in 639/88 v obsegu 7364 m² (polovica), cenilna vrednost 391 K 84 v najmanjši ponudek vseh treh polovic skupaj: 1771 K 69 v vadij: 381 K.

Navedene polovice nepremičnin tvorijo gospodarsko jednosto in se bodo skupaj dražbale.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV,
dne 23. maja 1916.

Ako naročite

in to nemudno storite,

1 srečko avstrijskega Rudečega križa
1 srečko ogrskega Rudečega križa
1 srečko budimpeštanske bazilike
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz l. 1880
1 dobitni list 4% ogrske hip srečk iz l. 1884

Mesečni obrok
za vseh pos.
srečk ozir.
dobitnih listov
samo 5 kron

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitek 630.000 K

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4000 frankov popolnoma zastonj.

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno 484

== Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana. ==

Gobe.   Gobe.

Kupim

vsako množino **lepo posušenih gob** (glotanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravče ali prave globanje, potem **posušene turke**, brezovke, zemljavice, jelenovke, bodičarice ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (zolte) lesičke, sivke, pečenice, golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Stajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 379

Nekaj časa

bo še trajalo,

da bo naša zaloga na surovinah izčrpana, ker smo pravočasno vse preskrbeli, da zamoremo oddajati Lysoform tudi med poletjem. Kakor znano, pospešuje vroči poletni čas najbolj razširjenje vseh nalezljivih bolezni; zato stori vsakdo dobro, ako kupi že danes zanesljivo desinfekcijsko sredstvo, n. pr. eno steklenico Lysoforma.

Cene so sledeče:

100 gramška steklenica Lysoforma	K 1.25
250 „ „ „	K 2.50
1 kos Lysoform mila	K 2.—
1 steklenica Pfefferminzlysoform	K 2.—

Pošiljamo na zahtevo vsakomur zastonj in franko od odličnega zdravnika sestavljeno knjigo „Zdravje in desinfekcija“.

5 M

Dr. Keleti & Muranyi, kemična tovarna, Ujpest.